

Strafferetlig sanktionering af krænkelse af ophavsrettigheder, særligt med fokus på krænkelse begået over Internettet

Af MORTEN BALTZER HEIDE

Specialet omhandler muligheden for strafferetlig sanktionering af ophavsretlige krænkelse, og fokuserer på krænkelse, der begås via Internettet.

Der findes yderst begrænsede mængder dansk litteratur på området, da der er tale om et strafferetligt område, der primært har været undergivet privat påtale, og private straffesager er et område, der ligeledes har været nedprioriteret i litteraturen. Formålet med specialet er derfor at give et overblik over retsområdet, herunder den historiske udvikling, den nuværende udformning, baggrunden herfor samt at forholde sig kritisk til udformningen og anvendelsen af de relevante. Der fokuseres særligt på de krænkelse der foregår via Internettet, idet netop denne form for overtrædelser af den ophavsretlige beskyttelse er særligt relevant henset til den ganske betydelige mængde krænkelse, der dagligt foretages ad denne vej.

Specialet indeholder en gennemgang, sammenholdelse og kritik af reglerne om bevissikring og påtale i de ophavsretlige straffesager, og det konkluderes, at man ved indledning af bevissikring efter reglerne i retsplejelovens kapitel 57 a afskærer muligheden for at anvende de fremskaffede beviser i forbindelse med en senere offentlig straffesag vedrørende de samme krænkelse som lå til grund for bevissikringen indenfor den civile retspleje. Herudover foretages en gennemgang af praksis og af udenlandske retssystemer på området.

Indholdsfortegnelse

Kapitel I – Indledning	s. 3
A. Indledning	s. 3
i. Baggrund	s. 3
ii. Problemformulering	s. 6
Kapitel II – Den ophavsretlige beskyttelse	s. 6
A. Eksemplarfremsstillingsretten	s. 7
B. Spredningsretten	s. 8
C. Fremførelsesretten	s. 8
D. Særligt om beskyttelse af edb-programmer	s. 11
Kapitel III - De strafferetlige sanktionsmuligheder	s. 12
A. Ophavsretsloven	s. 12
i. Historisk udvikling	s. 12
ii. Nuværende udformning og baggrund herfor	s. 13
B. Straffelovens § 299 b	s. 15
i. Udformning og baggrunden herfor	s. 15
C. Afgrænsning mellem OPHL § 76, stk. 2 og STRFL § 299 b	s. 15
D. Påtaleretten	s. 19
i. Ophavsretsloven	s. 19

ii.	Straffeloven	s. 20
Kapitel IV – Bevissikring		s. 21
A.	Konstatering af krænkelser og udenretlig bevissikring	s. 21
i.	Konstatering af krænkelser	s. 21
ii.	Udenretlig bevissikring	s. 22
iii.	Begrænsninger i adgangen til udenretlig bevissikring	s. 24
a.	Straffeloven	s. 25
1.	Hacking	s. 25
2.	Monitorering af elektroniske netværk	s. 27
b.	Persondataloven	s. 27
B.	Indenretlig bevissikring	s. 27
i.	Retsgrundlag	s. 27
a.	Civile sager	s. 27
b.	Offentlige straffesager	s. 31
Kapitel V – kritik af påtaloreglerne sammenholdt med bevissikringsreglerne		s. 37
Kapitel VI – Gennemgang og vurdering af praksis		s. 41
A.	Dommene	s. 42
i.	U 1983.976 Ø	s. 42
ii.	U 1997.503 Ø	s. 42
iii.	TfK 2001.615 Ø	s. 43
iv.	U 2001.2594 Ø	s. 44
v.	Utrykt dom fra Retten i Randers af d. 22. maj 2006	s. 45
vi.	TfK 2006.428 OE	s. 46
vii.	U 2008.1801 Ø	s. 47
Kapitel VII – International regulering og udenlandske retssystemer		s. 48
A.	International regulering, herunder europæisk og folkeretlig Regulering	s. 48
i.	Europæisk regulering	s. 49
a.	Infosoc-direktivet	s. 50
b.	Retshåndhævelsesdirektivet	s. 51
ii.	Folkeretlig regulering	s. 52
a.	Bernerkonventionen, Verdenskonventionen og WIPO Copyright Treaty	s. 52
b.	TRIPs-aftalen	s. 53
B.	Øvrige landes regulering på området	s. 53
i.	Norge	s. 54
ii.	Sverige	s. 54
iii.	USA	s. 55
iv.	Tyskland	s. 57
v.	Italien	s. 58
vi.	Frankrig	s. 59
vii.	Storbritannien	s. 61
Kapitel VIII – Konklusion		s. 62

A. Kapitel II	s. 63
B. Kapitel III	s. 63
C. Kapitel IV og V	s. 64
D. Kapitel VI	s. 64
E. Kapitel VII	s. 65
Litteraturfortegnelse	s. 66

Kapitel I – Indledning

A. Indledning

i. Baggrund

Historisk set har det ikke altid været lige relevant at have effektive midler til at forhindre kopiering af de skabte værker. Før opfindelsen af trykkerkunsten var det ikke muligt at lave en eksakt kopi af en litterært værk, uden at man skrev værket af. I 1400-tallet opfandt trykkerkunsten, og herefter opstod efterhånden som denne teknik udbredtes et behov for beskyttelse af de frembragte værker.

I dag findes der talrige muligheder for at tage kopier af ophavsretligt beskyttede værker.

Ud fra værkstyper som musik, film, billeder og edb-programmer, der i vidt omfang distribueres i digital form¹ er det i de fleste tilfælde meget nemt at skabe en digital kopi af værkerne, som er fuldstændig identisk, eller i hvert fald så tilnærmende, at man ikke ved den umiddelbare oplevelse af værket kan opfatte forskellen.

Når værkerne digitaliseres medfører det en lettere håndtering af disse, da der herved skabes adgang til hurtig overførsel, ændring og kopiering af værkerne. Derudover forringes kvaliteten af det digitale objekt ikke over tid, og er derfor i princippet evigtvarende, samtidig med at det kan kopieres i det uendelige uden tab af kvalitet. Dette betyder vid adgang til eksempelvis deling af f.eks. forsknings- og arbejdsresultater og billeder. Men samtidig er der herved etableret en nem adgang til at fremstille kopier af ophavsretligt beskyttede værker, og igennem

---

¹ Begrebet stammer fra det græske *digitus* = finger eller tå. Afledt heraf er betydninger *tælle* eller *tal*. Digitalt betyder altså *beskrevet med tal*. <http://www.thefreedictionary.com/digital>.

Musik på cd og film på eksempelvis dvd eller den nye Blu-ray er musik eller film i digitalt format, og altså i modsætning til analoge medier som eksempelvis grammofonplader og magnetbånd (eks. almindelige kassettebånd) værket omformateret til en række af tal (1 og 0). For nemmere at håndtere værkerne og eksempelvis opbevare disse på en harddisk, vil man ofte foretage en omkonvertering af værkerne til et andet format, som er komprimeret og derfor fylder mindre, og som kun vil miste en smule kvalitet, hvis nogen overhovedet. Eksempler på disse filformater er: MP3(musik) JPEG(billeder) MPEG(film) og AVI(Microsoft Windows-standard for multimediafiler). Samtidig er der efterhånden sket en stor udbredelse af værker der sælges i komprimerede formater, idet man eksempelvis køber et musikalbum som download. I disse tilfælde vil man erhverve retten til at downloade et eksemplar af værket, og man undgår på den måde at skulle gå i en forretning, ligesom man for eksempel kan købe et enkelt musiknummer i stedet for at skulle købe en hel cd, såfremt det kun er et enkelt nummer man er interesseret i.

Internettet er der tilnærmelsesvist ubegrænset adgang til at dele digitale kopier af blandt andet ophavsretligt beskyttede værker med andre, og dette har skabt behov for nye midler til efterforskning og sanktionering af krænkelse af de immaterielle rettigheder, idet de let tilgængelige muligheder for krænkelse har resulteret i en markant stigning i antallet af ophavsretskrænkelser².

Samtidig har immaterielrettigheder fået en stadigt stigende samfundsøkonomisk betydning, blandt andet fordi rettighederne til computerprogrammer som eksempelvis styresystemerne Windows og Mac OS X³ bliver mere og mere værd efterhånden som computerteknologien bliver mere og mere udbredt. Softwareproducenterne har formået at skabe styresystemer som for det første appellerer til den almindelige bruger ved at være relativt nemt tilgængelige med genkendelige brugergrænseflader, samtidig med at i hvert fald Microsoft har ført en aggressiv markedsføringspolitik, som udover at resultere i anklager om monopolisering⁴ har resulteret i en betydelig dominans af markedet for styresystemer. En analyse af udbredelsen af de enkelte styresystemer viste således at hele 90,46 % af alle installerede styresystemer i juni 2007 var en version af Windows⁵, og udbredelsen af ulovlig kopiering har således stor økonomisk konsekvens for et selskab som Microsoft, samtidig med at det kan påvirke samfundsøkonomien, henset til de store værdier der er forbundet hermed.

Kombineret med løbende tilkomst af nye værkstyper som f.eks. edb-programmer og databaser har det ovenstående betydet, at en løbende revidering af reglerne der vedrører det immaterialretlige område har været nødvendig. Der har både nationalt og internationalt været ønsket udvidede midler til at imødegå den udvikling der er sket indenfor piratkopiering og fildeling, igennem hvilke der hver dag sker utallige og i vidt omfang ukontrollerbare krænkelse af immaterielle rettigheder.

Fra EU kom i 2004 direktiv 2004/48 EF af 29.04.2004 om håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, i almindelig tale kaldet Retshåndhævelsesdirektivet, hvilket efterfølgende er blevet implementeret i dansk ret⁶. Forud for direktivet var TRIPS-aftalen del III, som medførte at man tilføjede et nyt kapitel 57 a vedrørende bevissikring i forbindelse med krænkelse af immaterielrettigheder i retsplejeloven. I Danmark har lovgiverne ved revision af blandt andet immaterialretslovene, retsplejeloven og straffeloven forsøgt at give bedre muligheder for at efterforske, forhindre og sanktionere disse krænkelse.

---

² KOM(2006) 168, s. 3

³ Ejet af henholdsvis Microsoft og Apple Inc.

⁴ http://en.wikipedia.org/wiki/United_States_v._Microsoft

⁵ <http://www.digi.no/390228/langt-frem-til-vista-blir-stort>

⁶ Ved lov nr. 279 af 5. april 2006 skete der blandt andet ændring af det eksisterende kapitel 57 a, ligesom der indsattes et nyt kapitel 29 a. Se herom nedenfor i kapitel IV.B.i.a

Samtidig har man fra rettighedshavernes side forsøgt at nedbringe antallet af krænkelse ved hjælp af kampagner og sammenslutning i eksempelvis AntiPiratGruppen⁷. Antipiratgruppen er en sammenslutning af organisationerne: IFPI Danmark (den danske afdeling under The International Federation of the Phonographic Industry), Foreningen af Danske Videogramdistributører, FAFID (Foreningen af Filmudlejere i Danmark), KODA (Komponistrettigheder i Danmark), NCB (Nordisk Copyright Bureau), Dansk Artist Forbund og Dansk Musiker Forbund. AntiPiratGruppen har til formål at bekæmpe ulovlig kopiering og distribution af filmværker og musik.

En alternativ løsning på problemet vedrørende krænkelse af ophavsretligt beskyttede værker kan findes i en tjeneste som TDC Play⁸, hvor kunder ved TDC så at sige "lejer" musiknumre fra et omfattende bibliotek, idet kunderne har fri adgang til at hente og afspille disse musiknumre. Servicen er imidlertid kun tilgængelig, så længe man er kunde hos TDC, idet man ikke kan afspille musiknumrene, når man ikke længere er kunde. Denne service er opnået ved en aftale mellem TDC og KODA, hvorefter TDC betaler en afgift til KODA imod ret til benyttelse af visse værker skabt af rettighedshavere, som KODA repræsenterer⁹.

Den store fokus på fildeling og krænkelse har desuden for ganske nylig vist sig, ved at Piratpartiet, et politisk parti der kæmper for fri og lovlig fildeling, ved seneste Europaparlamentsvalg fik 7,1 % af stemmerne i Sverige, og dermed sikrede sig 1 mandat i parlamentet¹⁰.

Specialet omhandler den strafferetlige sanktionering af krænkelse af ophavsrettigheder indenfor dansk og i begrænset omfang udenlandsk ret. I forbindelse med litteratursøgningen på området har det været svært at finde dybdegående beskrivelser af den strafferetlige sanktionering af krænkelse af immaterialrettigheder, idet der eksempelvis i den på Aarhus Universitet primært anvendte lærebog, Immaterialret af Jens Schovsbo og Morten Rosenmeier, kun anvendes 2 sider til at beskrive muligheden for strafferetlig sanktionering for hele det immaterialretlige område¹¹. Dette hænger sandsynligvis delvist sammen med, at de strafferetlige sanktionsmuligheder i vidt omfang har været undergivet privat påtale, og at private straffesager ligeledes har været et nedprioriteret område i retsplejen, ligesom rettighedshaverne har været mere interesserede i at få deres tab dækket end at få krænkere straffet. Derudover har der ikke været tilfredsstillende muligheder for bevissikring på området, og anvendelsen af regler-

---

⁷ www.antipiratgruppen.dk

⁸ Se herom på hjemmesiden www.musik.tdc.dk.

⁹ <http://www.koda.dk/nyheder/kategori/article/dansk-musik-populaer-paa-tdc-play/>

¹⁰ http://www.comon.dk/news/piratpartiet.blev.valgt.ind_41184.html

¹¹ Schovsbo og Rosenmeier, s. 527ff

ne i praksis har været begrænset, hvorfor der ikke er et stort antal domstolsafgørelser at støtte sig op ad.

ii. Problemformulering

Formålet med afhandlingen er ikke at komme med svar på, hvad man skal gøre for at sikre rettighedshaverne mod krænkelse, men derimod at belyse, hvorledes de strafferetlige sanktionsmuligheder indenfor ophavsretten har udviklet sig historisk, baggrunden herfor og de problemstillinger der er forbundet hermed. Jeg vil desuden forsøge at give et billede af, hvordan sanktionsmulighederne anvendes i praksis. Herudover vil jeg gennemgå de processuelle regler om bevissikring indenfor både den civile og den offentlige retspleje i forbindelse med straffesager vedrørende ophavsretlige krænkelse for dermed at belyse hvordan disse kan anvendes, samt om der er problemer med reglernes udformning og anvendelse.

Samtidig vil jeg foretage en belysning af de internationale regler på området, herunder den europæiske og folkeretlige regulering samt reglerne i relevante udenlandske retssystemer.

II - Den ophavsretlige beskyttelse

Den ophavsretlige beskyttelse i dansk ret følger af ophavsretsloven fra 1961 som den primære nationale regulering. Herudover er der igennem tiden sket en bred harmonisering af det ophavsretlige område, både på EU-plan ved implementering af en række direktiver, herunder blandt andet Infosoc-direktivet (dir. 2001/29), Edb-direktivet (dir. 91.250) og Retshåndhævelsesdirektivet (dir. 2004/48)¹², samt på internationalt plan, i form af Bernerkonventionen og Romkonventionen¹³. For en nærmere gennemgang af den europæiske og internationale ophavsret se nedenfor i kapitel VII.

Bernerkonventionen, som blev indgået i 1886, og som Danmark tiltrådte i 1903, fastslår, at der ikke i medlemslandene må stilles formkrav til retserhvervelsen indenfor ophavsretten, hvorfor denne i modsætning til immaterialrettigheder som patenter og brugsmønstre ikke er bundet af nogen registreringsprocedure, men erhverves ved skabelsen af værket, jf. OPHL § 1, stk. 1.

De beskyttede værkstyper fremgår af OPHL § 1, og omfatter blandt andet litterære, musikalske og kunstneriske værker, filmværker og edb-programmer.

---

¹² Schovsbo og Rosenmeier s. 55

¹³ Schovsbo og Rosenmeier s. 58

Beskyttelsen efter ophavsretsloven følger af lovens §§ 2 og 3, og indebærer eneret til eksemplar fremstilling samt til tilgængeliggørelse for offentligheden jf. OPHL § 2, stk. 1. Tilgængeliggørelsen deles op i tre hovedpunkter: spredningsretten, visningsretten og fremførelsesretten jf. OPHL § 2, stk. 3.

I forhold til nærværende speciale er det relevant at omtale eksemplar fremstillings-, sprednings- og fremførelsesretten.

A. Eksemplar fremstillingsretten

Eneretten til at fremstille eksemplarer af et ophavsretligt beskyttet værk findes i OPHL § 2, stk. 1. Endvidere specificeres retten i § 2, stk. 2, ligesom der findes en særlig bestemmelse i § 11 a vedrørende midlertidige og flygtige eksemplarer.

Eksemplar fremstillingen omfatter enhver direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent og hel eller delvis fremstilling af eksemplarer. Det vil sige fremstilling af bestandige medier, f.eks. bøger, aviser, cd'er så vel som mindre permanente eksemplarer som f.eks. opbevaring på harddisk og flashdrive¹⁴. Dette betyder altså, at så snart der sker en form for eksemplar fremstilling af et ophavsretligt beskyttet værk, er der tale om en krænkelse af ophavsretten, med mindre dette sker med samtykke fra eller som følge af aftale med ophavsretsmanden, eller at eksemplar fremstillingen er omfattet af en af de undtagelser der ligeledes følger af ophavsretsloven, eksempelvis retten til privatkopiering jf. OPHL § 12.

Det betyder ligeledes, at den eksemplar fremstilling der sker på Internettet, primært ved brug af fildeling¹⁵, men naturligvis også almindelig manuel fremsendelse og modtagelse af ophavs-

---

¹⁴ Eksempelvis en USB-pen.

¹⁵ Som betegnelsen antyder, består et fildelingssystem i deling af filer, som andre brugere af Internettet kan downloade. Der har igennem tiden vist sig adskillige afskygninger af termen fildeling. Fildeling er alt lige fra upload af en fil til en hjemmeside eller en central server hvorfra man kan downloade filen (se om *United States v. LaMacchia* nedenfor i kapitel VII.B.iii) til komplicerede peer-to-peer systemer. Man skal være opmærksom på, at til trods for den negative klang begrebet har fået i moderne tid, er fildeling som udgangspunkt fuldt lovligt, og et meget effektivt middel til at dele eksempelvis forskningsresultater der involverer store mængder data, hvilket også er en af grundene til, at filsystemer er så omdiskuterede som de er. Et af de mest kendte fildelingssystemer, var Napster, der primært blev brugt til deling af musik i MP3-format. Systemet fungerede ved, at man installerede et lille program på sin computer, hvorefter man valgte, hvilke filer man ville gøre tilgængelige, og dette blev registreret i Napsters centrale server. Man søgte herefter i programmet på det musiknummer man ønskede at downloade, og man fik en liste over tilgængelige udgaver. Herefter valgte man en version, og downloadede denne direkte fra den computer på hvilken filen var delt. Systemet kaldes peer-to-peer (P2P), fordi man ved selve downloadet forbinder direkte til den delende og ikke downloader fra eller via en central server, hvilket betyder, at der ikke er en central server der bliver belastet ved up- og downloads, og antallet af forbindelser er derfor tilnærmelsesvist ubegrænset. Systemet har været inspiration for senere videreudviklinger af konceptet peer-to-peer-systemer. I et moderne system som Bittorrent-protokollen (*Bittorrent* oversættes direkte til bitstrøm) installerer man et lille program der lader computeren fungere som en lille server. For at downloade f.eks. en cd finder man på Internettet en lille fil (kaldet en torrent) der er skabt af den oprindelige uploader, og som indeholder informationer om filen og om hvilken tracker (eksempelvis www.thepiratebay.org) programmet skal forbinde til for at finde oplysninger om, fra hvilke øvrige computere man kan downloade. Man downloader

retligt beskyttede værker, er en krænkelse af ophavsretten, såfremt disse handlinger ikke følger af aftale eller undtagelse i ophavsretsloven.

B. Spredningsretten

I OPHL § 2, stk. 3 defineres spredning af værket som salg, udlejning, udlån eller på anden måde spredning til almenheden. Har man fået tilladelse til at foretage eksemplar fremstilling af et værk, betyder dette ikke nødvendigvis, at man samtidig har tilladelse til at sprede dette til offentligheden. Såfremt der ikke er indgået en aftale om spredningsretten, skal man se på undtagelsen, der følger af konsumptionsreglen i OPHL § 19, hvilken dog kræver, at værket er bragt i omsætning med samtykke fra ophavsmanden. I forhold til netop dette speciale, som primært relaterer sig til den eksemplar fremstilling og spredning, der sker af de ophavsretligt beskyttede værker over Internettet, er spredningsretten ikke specielt relevant, idet eneretten til spredning kun relaterer sig til materielle eksemplarer, og derfor ikke de digitale kopier som vil blive fremstillet ved fildeling, upload til en hjemmeside eller fremsendelse via eksempelvis e-mail¹⁶.

C. Fremførelsesretten

Yderst relevant er imidlertid fremførelsesretten. Traditionelt set er fremførelsesretten en beskyttelse af eksempelvis musikalske værker, hvorunder man ønskede at give ophavsmanden til værket en eneret til offentlig fremførelse af værket, idet dette jo netop er en af de muligheder en komponist har for at tjene økonomisk på det værk komponisten har skrevet.

Normalt vil man derfor ikke ud fra en almindelig opfattelse henføre tilgængeliggørelse på Internettet til begrebet fremførelse. I 2002 skete en ændring af ophavsretsloven, hvilket blandt andet betød en indførelse af bestemmelsen i § 2, stk. 4, nr. 1, som fastslår, at udsendelse i radio og tv samt den såkaldte tilrådighedsstillelse on demand¹⁷, ligeledes er omfattet af fremførelsesretten. Grunden til denne præcisering var ikke, at man ønskede at fastslå en ny retstilstand ved indførelse af begrebet ”overføring til almenheden”, idet man allerede før ændringen, fra juridisk side, var af den opfattelse, at udsendelse i tv og radio samt interaktiv anven-

---

herefter fra adskillige computere forskellige stykker af den fil eller mappe man vil hente. Samtidig med at man downloader, uploader man også de stykker man allerede har hentet. Når det installerede program uploader dele af en fil man downloader kaldes dette en peer, downloadet kaldes leeching og upload af en færdigdownloadet fil kaldes seeding. I februar 2008 skønnedes der er være delt ca. 1,7 petabyte data via Bittorrent protokollen (dette svarer til 1,7 milliarder megabyte, hvilket eksempelvis svarer til ca. 567 millioner musiknumre)

¹⁶ Kommenteret ophavsretslov, s. 152.

¹⁷ Interaktive bestillingstransmissioner, jf. Infosoc-direktivets betragtning nr. 25, samt jf. ordlyden i OPHL § 2, stk. 4, nr. 1.

delse af værker på Internettet var omfattet af fremførelsesretten¹⁸. Lovændringen i 2002 skete på baggrund af Infosoc-direktivet fra 2001, hvoraf i art. 3, stk. 1 følger, at ophavsmænd skal have eneret til at tillade eller forbyde trådbunden eller trådløs overføring til almenheden af deres værker, herunder tilrådighedsstillelse af deres værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt. Desuden kan der blandt andet henvises til direktivets betragtning 23-29 som omtaler direktivets formål i forbindelse med harmonisering af reglerne om overførsel til almenheden. For at gennemføre art. 3 med en ordlyd der lå så tæt op ad den originale som muligt, indsatte man et nyt stykke i OPHL § 2, stk. 4 med en ordlyd, der omfattede både udsendelse i tv og radio, hvilket direktivet ikke omtaler, samt interaktiv brug af værker jf. ordlyden af art. 3.

Såfremt man overfører et værk via Internettet, uanset om dette sker ved hjælp af e-mail, fildeling eller på en hjemmeside, er der tale om en overføring i § 2, stk. 4, nr. 1's forstand, hvorfor man skal henregne denne overføring til fremførelsesretten, idet opregningen i bestemmelsen ikke er udtømmende¹⁹.

Det har været diskuteret i teorien, hvorvidt der ved linking til ophavsretligt beskyttede værker er tale om en selvstændig fremførelse. Det er almindeligt antaget, at der ikke kræves tilladelse fra en hjemmesideindehaver til at lave et almindeligt link, dvs. linke til hjemmesidens forside²⁰. Det følger af Internettets natur, at der er en vid mulighed for spredning af information, ligesom det er den klare hovedregel, at det også er i hjemmesideindehaverens interesse, at der sker en bred formidling af dennes produkt.

Problemet opstår, når der er tale om såkaldt deeplinking. Hjemmesider består som regel af en forside og en række undersider som indeholder uddybende information, og som man kan komme til via forsiden eller andre undersider. Når der oprettes et deeplink, går man udenom forsiden og direkte til den underside, der indeholder den information, man ønsker at tilgængeliggøre via sin egen hjemmeside. Dette kan for eksempel være en advokatvirksomhed, som ønsker at sætte fokus på bestemte debatter indenfor virksomhedens arbejdsområde, hvorefter virksomheden på sin hjemmeside opretter et link til en artikel fundet på undersiden til en hjemmeside tilhørende en avis eller et nyhedsbureau. Det fastslås i dommen U 2001.1572 V, at deeplinking er en selvstændig fremførelse omfattet af OPHL § 2, stk. 4. Dog er det samtidig en udbredt opfattelse, at så længe der er tale om loyal linking som ved ovennævnte eksempel, hvor der ikke er tale om konkurrerende virksomhed, smædekampagner eller lignende,

---

¹⁸ Ophavsretslov med kommentarer, s. 166

¹⁹ Ophavsretslov med kommentarer, s. 167

²⁰ Schovsbo og Rosenmeier, s. 130

er deeplinking ligeledes en del af et velfungerende Internet, og en beskyttelse af de uploadede værker på dette plan, vil derfor give en i mange tilfælde unødvendig og unødigt omstændelig beskyttelse af det værk man har stillet til rådighed via sin hjemmeside²¹. Dommen U 2001.1572 V er efterfølgende blevet kritiseret, idet den lægger til grund, at et direkte link til et ophavsretligt beskyttet værk er en selvstændig fremførelse, hvorefter der skabes en situation hvor en linker der ønsker at linke til et ophavsretligt beskyttet værk, der er lagt på Internettet, altid skal indhente rettighedshaverens samtykke hertil, da linkeren ellers vil have foretaget en krænkelse af ophavsretten til værket jf. OPHL § 2, stk. 4. I en lignende sag U 2005.60 V, den såkaldte DivX-dom har man også fra Vestre Landsrets side undladt at bruge denne tilgangsvinkel, og har i stedet udtalt, at indehaveren af den krænkende hjemmeside har været medvirkende til den krænkelse der er foregået af de beskyttede værker (i dette tilfælde deling af film i DivX-format²²). Der kan ved deeplinking endvidere være problemer vedrørende reklameindtægter som mistes, ved at man stiller informationen til rådighed udenom forsiden, men rent ophavsretligt er der intet til hinder for at man laver denne form for linking.

I sagen U 2001.1572 V var der tale om deeplinks til ulovligt uploadede musikalske værker, og uanset om man opfatter deeplinking som selvstændig fremførelse eller ej, er det uden tvivl ikke lovligt at linke til værker der er lagt på Internettet ulovligt, idet man i så fald vil have medvirket til den oprindelige krænkelsers uretmæssige fremførelse jf. ovennævnte dom U 2005.60 V.

Dog skal man være opmærksom på den subjektive tilregnelser, idet en krænkelse jf. OPHL § 76, stk. 1 skal være begået en forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og der jf. OPHL § 76, stk. 2 skal have været forsæt til krænkelsen. Bevisbyrden for at en linker forsætligt har medvirket til den oprindelige krænkende hjemmesides ulovlige krænkelse af ophavsmandens eneret kan være svær at løfte, idet det skal bevises, at den der linker til det ulovligt tilgængeliggjorte værk har været klar over, at der er tale om et ulovligt uploadet værk, fordi man skal bevise den subjektive opfattelse af den krænkende hjemmesides opbygning, fremtoning osv., idet den der linker kan være i en faktisk vildfarelse omkring hjemmesideindehaverens ret til at stille værket til rådighed. Dog skal man naturligvis også tage med i vurderingen, hvad sandsynligheden er for, at personen der laver den linkende hjemmeside ikke ved, at der linkes til

---

²¹ Schovsbo og Rosenmeier, s. 130. Deeplinks er ligeledes ikke i strid med den brede beskyttelse i Markedsføringsloven, jf. dommen U 2006.1564 SH vedrørende søgemaskiners deeplinks til hjemmesider vha. såkaldt robottering. Vedrørende robottering se MBA s. 422.

²² En filmkomprimeringsstandard hvormed man kan komprimere eksempelvis en DVD som normalt vil fylde 5 GB i originalt format til at fylde ca. 700 mb, altså ca. 1/7 af den originale størrelse, hvilket udover at gøre teknikken attraktiv ved lagring af film på f.eks. harddisk, også giver væsentligt mindre mængder data der skal overføres ved deling af filmen via Internettet.

ulovligt tilgængeliggjort materiale, idet linkeren nok må forventes at vide, at der ikke blot kan foretages denne tilrådighedsstillelse uden tilladelse fra ophavsmanden, hvorfor der efter en konkret vurdering må være tale om en egentlig retsvildfarelse, da linket er oprettet forsætligt, og linkeren kan herefter straffes jf. § 76, stk. 2, naturligvis under forudsætning af, at de øvrige betingelser for anvendelse af bestemmelsen er opfyldt.

Søger rettighedshaveren den der linker straffet efter OPHL § 76, stk. 1 bliver bevisbyrden noget nemmere at løfte, idet en hjemmesideindehaver der har linket til ophavsretligt beskyttet materiale, der ulovligt er stillet til rådighed, må siges at have handlet i hvert fald groft uagtsomt, da det som ovenfor anført må forventes, at man ved, at der ikke er fri adgang til at stille ophavsretligt beskyttet materiale til rådighed

D. Særligt om beskyttelsen af edb-programmer

Edb-programmer beskyttes efter ophavsretsloven, jf. OPHL § 1, stk. 3, hvorefter disse henregnes til litterære værker. Ved indførelsen af beskyttelsen af edb-programmer diskuteredes det, hvorvidt man skulle beskytte denne type værker efter ophavsretten, patentretten, eller om man skulle indføre en sui generis beskyttelse. For at opnå den mest grundige beskyttelse af disse værker, som gradvist har fået en opadgående betydning for vores hverdag, på grund af det omfang i hvilket man efterhånden anvender edb-programmer, samt en enorm økonomisk betydning, var det WIPO's²³ opfattelse, at det ville være mest hensigtsmæssigt at indføre en sui generis beskyttelse afsondret fra de andre immaterialretlige love. IT-industrien kunne dog ikke vente på, at den politiske proces blev afsluttet, hvorfor beskyttelsen alligevel blev indføjet i den ophavsretlige beskyttelse²⁴.

Teknisk set giver det mening, at edb-programmer beskyttes efter ophavsretten, når der ikke er indført en sui generis beskyttelse af disse, idet edb-programmer kan beskrives på følgende måde: *”en serie instruktioner (“koder”), der er affattet efter forskrifterne i et formalsprog med henblik på afvikling i en processor, og som under forudsætning af et korrekt samspil mellem processoren, andre maskinelle enheder og andre programmer sætter processoren i stand til at behandle data af en given karakter”*²⁵.

Selvom programmerne bliver skrevet i et sprog, det er de færreste der kan forstå, er der fortsat tale om en litterær frembringelse, og man har efterhånden ved indførelse af forskellige pro-

---

²³ World Intellectual Property Organization

²⁴ MBA, s. 277 f.

²⁵ MBA, s. 144

grammeringssprog bevæget sig tættere på noget, som er almindeligt forståeligt, eller i hvert fald lettere at forstå²⁶.

Der er dog flere aspekter i et program end blot at skrive det. I sin konkrete udformning giver det mening at beskytte efter ophavsretten, men da der ikke indenfor ophavsretten gives nogen beskyttelse af ideen bag værket, begrænses beskyttelsen til deciderede plagiater, hvilket kan være utilfredsstillende, såfremt man ved programmeringen har frembragt en banebrydende måde at løse et problem på, har frembragt en helt ny grænseflade eller lignende.

Det kan fortsat diskuteres, om man burde indføre en sui generis beskyttelse af edb-programmer, idet der er tale om en form for mellemting mellem et logisk set ophavsretligt beskyttet værk jf. ovenstående beskrivelse, og noget som egentlig har så tekniske karakteristika, at det er mere logisk at anvende en patentretlig beskyttelse herpå. Der findes dog også mulighed for at beskytte et edb-program patentretligt, såfremt det udfylder en teknisk funktion i en patenterbar opfindelse, jf. PTL § 1, stk. 2, jf. EPK art. 52 e.c.²⁷.

Jeg vil ikke gå ind i en nærmere diskussion af emnet vedrørende den bedste beskyttelse af edb-programmer og hvor vidt denne allerede eksisterer, eller om man burde fokusere på en sui generis beskyttelse, idet edb-programmer blot er en af adskillige værkstyper der krænkes over Internettet, og emnet er for stort til at dække på tilfredsstillende vis uden at anvende en del fokus herpå, hvilket ikke er formålet med nærværende speciale.

III – De strafferetlige sanktionsmuligheder

A. Ophavsretslovens § 76

i. Historisk udvikling

I Lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker fra 1961²⁸ fremgik det af § 55, stk. 1, at krænkelse af ophavsretten til et beskyttet værk kunne straffes med henholdsvis bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel i 3 måneder. Bestemmelsen ændredes i 1985²⁹ hvormed man blandt andet hævede strafferammen til henholdsvis bøde og ved erhvervsmæs-

---

²⁶ Programmer fremstår i 2 stadier: Kildekode og objektkode. Kildekoden er den programmering som en programmør foretager ved at skrive instruktioner i et bestemt programmeringssprog. Når man har skrevet kildekoden anvender man en såkaldt "oversætter" (et program der er beregnet til at oversætte fra kildekode til objektkode) til at fremstille programmets objektkode. Objekt-koden består af en mængde tal og symboler, som tilsyneladende er tilfældigt stillet op, men som er maskinlæsbar, og som gør processoren i stand til at udføre de opgaver som opstilles i programmet.

²⁷ Schovsbo og Rosenmeier s. 55

²⁸ Lov nr. 158 af 31. maj 1961 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker

²⁹ Lov nr. 274 af 6. juni 1985 om ændring af ophavsretsloven

sige krænkelser under skærpende omstændigheder fængsel i 1 år. I 1995³⁰ blev der igen ændret på straffebestemmelsen, så hjemlen til straf for direkte krænkelse af ophavsretten samlede under § 76. Bestemmelsen ækvivalerede herudover de tidligere bestemmelser i §§ 55 og 55a, hvorfor der for at kunne idømme fængselsstraf skulle være tale om erhvervsmæssige krænkelser jf. § 76, stk. 2. Reglen ændredes redaktionelt i 2002³¹. I 2004³² ændredes formuleringen af § 76, stk. 2. Ændringen kom på baggrund af Brydesholt-udvalgets betænkning vedrørende IT-kriminalitet³³ og ændringen betød blandt andet, at der ikke længere skulle være tale om en erhvervsmæssig krænkelse, for at der kunne idømmes fængselsstraf i forbindelse med ophavsretlige krænkelser. Samtidig steg strafferammen fra 1 år til 1 år og 6 måneder. Bestemmelsen blev igen ændret i 2005³⁴ hvormed bestemmelsen fik sin nuværende formulering.

ii. Nuværende udformning og baggrund herfor

Jf. OPHL § 76, stk. 1 straffes den der begår en krænkelse af et ophavsretligt beskyttet værk med bøde. Er krænkelsen sket under skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i op til 1 år og 6 måneder. Som ovenfor nævnt fik § 76 sin nuværende formulering ved lovændringen i 2005, men ved denne ændring skete der blot en omformulering af stk. 1, nr. 4. Den mest betydningsfulde formuleringsændring skete i 2004 jf. ovenfor, hvor stk. 2 blev ændret, så man ikke længere skulle have foretaget en krænkelse erhvervsmæssigt for at kunne ifalde fængselsstraf, ligesom strafferammen fastsattes til 1 år og 6 måneder i modsætning til tidligere 1 år. Baggrunden for ændringen var, som tidligere nævnt, Brydesholt-udvalgets betænkning vedrørende IT-kriminalitet. Udvalget henviser i betænkningen til flere problemstillinger, som gør det relevant, at foretage en udvidelse af det strafferetlige område, blandt andet indenfor det immaterialretlige område, til også at omfatte private, ikke-erhvervsmæssige krænkelser, herunder:

- den nemme, relativt ukontrollerede adgang til en Internetforbindelse³⁵.

---

³⁰ Lov nr. 395 af 16. juni 1995

³¹ Lov nr. 1051 af 17. december 2002 om ændring af ophavsretsloven

³² Lov nr. 352 af 19. maj 2004 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, markedsføringsloven og ophavsretsloven

³³ Betænkning nr. 1417/2002

³⁴ Lov nr. 1402 af 21. december 2005 om ændring af ophavsretsloven

³⁵ Udvalget pointerer dog, at problemstillingen ikke er opstået alene i og med Internettets udbredelse, men fastslår, at *"Lignende problemer opstår i trykte medier og i andre elektroniske medier. Retsstridig information har således kunnet spredes gennem radiosendere, men på grund af en forholdsvis intens regulering af såvel frekvenstildelingen som det informationsmæssige indhold i offentlig radio- og tv-transmission, har disse teknologier ikke givet anledning til strafferetlige problemstillinger i samme omfang, som det er tilfældet i forbindelse med brugen af Internettet."*

- omfanget af informationer man har adgang til via Internettet. Efterhånden som serverteknologien og anvendelsen bliver mere optimeret, og Internetforbindelserne bliver hurtigere, er mængden af information der er tilgængelig blevet så stor³⁶ og adgangen hertil så hurtig, at krænkelse kan foretages af almindelige private brugere i et så betragteligt omfang, at skadevirkningen heraf må sidestilles med den, der gør sig gældende ved erhvervsmæssige krænkelse. Samtidig gør den vide adgang til krænkende materiale via Internettet det mere sandsynligt, at der sker en krænkelse herigennem end ved det organiserede salg.
- den anonymitet med hvilken man kan færdes på Internettet. Det er muligt at bevæge sig på Internettet og foretage en række kriminelle handlinger, uanset om dette er spredning af børnepornografi, racistiske udtalelser, ulovlige kopier af immaterialretligt beskyttede genstande el. lign., uden at det umiddelbart er muligt at se, hvem der foretager disse handlinger. Denne anonymitet betyder, at det kan være overordentligt svært at finde ud af, hvem der står bag den/de kriminelle handling(er), ligesom det kan være vanskeligt at sikre sig beviser vedrørende disse³⁷.

I betænkningen fastslås det som ovenfor nævnt, at omfanget af krænkelse der sker i ikke-erhvervsmæssig sammenhæng på grund af let adgang til deling af information må antages at have lige så stor, hvis ikke større skadevirkning, end de krænkelse der sker erhvervsmæssigt, hvorfor det ikke er hensigtsmæssigt, at det udelukkende er ved erhvervsmæssige krænkelse, at der kan anvendes frihedsstraf efter OPHL³⁸.

Med hensyn til strafferammen i OPHL § 76, stk. 2 bemærkes det i betænkningen, at denne allerede blev foreslået sat op til 1 år og 6 måneder i betænkning nr. 944/1982 om båndafgifter, sanktioner og påtale fra udvalget vedrørende revision af ophavsretslovgivningens idet man på daværende tidspunkt mente, at der var uoverensstemmelse mellem sanktioneringen af berigelseskriminalitet og grove ophavsretskrænkelser. Før lovændringen i 1985 var strafferammen på 3 måneder, og der skete derfor en opjustering da strafferammen fastsattes til 1 år, men det

³⁶ Se blandt andet <http://finans.tv2.dk/nyheder/article.php?id=13633527>, hvorefter søgemaskinen Google havde indekseret én billion hjemmesider i 2008. Samtidig er der her ikke i denne opgørelse gjort op hvor stor mængde information der findes på disse sider, ligesom der naturligvis ikke er medtaget, hvor mange filer der deles på eksempelvis Bittorrent-netværker.

³⁷ Der kan eksempelvis anvende en såkaldt proxyserver til at forbinde til Internettet. Proxy betyder på latin stedfortræder, og serveren fungerer ved, at brugerens internetforbindelse går igennem denne server, hvorved det ikke er brugerens IP-adresse der kan ses men serverens, hvorved man for at finde frem til, hvem der har anvendt forbindelsen, ikke blot kan henvende sig til en udbyder, men skal få udleveret denne af indehaveren af proxyserveren. Der findes anonyme proxyservere, som ikke fører log over hvem der har anvendt serveren, hvilket betyder, at det bliver endnu sværere at finde frem til, hvem der har anvendt forbindelsen på et givent tidspunkt.

³⁸ Se herom tillige forarbejderne til lovforslag nr. 352 af d. 19. maj 2004

fremgår ikke af lovforslaget, hvorfor man valgte at fastsætte strafferammen til 1 år og ikke 1 år og 6 måneder som det blev foreslået af det daværende udvalg. Som sagt blev strafferammen ændret i 2002, og den stemmer herefter overens med strafferammen for tyveri i STRFL § 285, jf. § 276.

B. Straffelovens § 299 b

i. Udformning og baggrunden for bestemmelsen

Bestemmelsen blev indføjet i straffeloven ved lov nr. 352 af 19. maj 2004 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, markedsføringsloven og ophavsretsloven, hvilken som ovenfor anført var udfærdiget med udgangspunkt i Brydesholt-udvalgets betænkning nr. 1417/2002, som blev udfærdiget med baggrund i det stigende beskyttelsesbehov der var fremkommet med den fremskredne udvikling af IT-systemer og den tilnærmelsesvist ubegrænsede adgang til Internettet og herunder de værker der er tilgængelige via dette.

Strafmaksimum i bestemmelsen blev fastsat med udgangspunkt i, at strafferammen på 1 år og 6 måneder jf. OPHL § 76, stk. 2 stemte overens med bestemmelsen i STRFL § 285, idet disse overtrædelser måtte sidestilles med tyveri, hvorfor grovere overtrædelser måtte skulle have en strafferamme der svarede til den der er fastsat i STRFL § 286 for formueforbrydelser af særlig grov karakter, nemlig 6 år (daværende 4 år jf. betænkningen)³⁹.

STRFL § 299 b vedrørte ved sin indførelse i 2004 udelukkende ophavsrettigheder, idet det alene ved forarbejdet til den oprindelige bestemmelse var fokuseret på disse⁴⁰. Bestemmelsen blev ændret i 2008 ved lov nr. 1404 af 27. december 2008 om ændring af varemærkeloven, straffeloven, lov om radio- og fjernsynsvirksomhed samt flere andre love. Ændringen blev foretaget med udgangspunkt i, at det ikke kun er på ophavsretsområdet, at der sker systematiske krænkelse af rettigheder, men ligeledes indenfor henholdsvis varemærker, design, patenter, brugsmønstre samt radio- og tv-loven jf. STRFL § 299 b, nr. 2, 3, 4, 5 og 6.

C. Afgrænsning mellem OPHL § 76, stk. 2 og STRFL § 299 b

For at de begåede krænkelse omfattes af STRFL § 299 b, nr. 1, skal der være begået en eller flere overtrædelser af OPHL §§ 76, stk. 2 eller 77, stk. 2 af særlig grov karakter. Der er ikke i lovtæksten givet nogen videre retningslinjer for, hvornår man skal anvende denne bestemmelse, idet det eneste der kan læses ud af bestemmelsen er, at overtrædelser skal være af særlig

³⁹ Betænkning nr. 1417/2002 pkt. 8.4

⁴⁰ Bemærkningerne til lovforslag vedrørende lov nr. 1404 af 27. december 2008 pkt. 2.3.3.

grov karakter. I OPHL § 76, stk. 2 opregnes en række elementer, som kan medføre, at overtrædelser er af så grov karakter, at de er omfattet af denne bestemmelse i stedet for OPHL § 76, stk. 1. Det kunne ønskes, at der i forbindelse med udformningen af STRFL § 299 b var givet en lignende vejledning, idet der i praksis ses at være en vis forvirring om, hvornår man egentlig kan anvende denne jf. nedenstående kapitel VI.

Det er naturligvis relevant at vide, hvilken bestemmelse, der skal anvendes i forbindelse med fastsættelse af straffen for de overtrædelser, en krænker, er tiltalt for, men samtidig har det stor betydning, når det tages i betragtning, at der gælder 3 forskellige påtaleformer på det ophavsretlige område⁴¹.

Henset til, at baggrunden for overbygningen i straffeloven til de almindelige straffebestemmelser i ophavsretsloven blandt andet som anført ovenfor er STRFL § 286 kan det selvfølgelig være relevant at se på denne, når man forsøger at finde frem til, hvornår bestemmelsen skal anvendes, idet der her findes en noget mere udførlig beskrivelse af, hvilke forhold der er omfattet af den højere strafferamme. Herefter kan straffen for overtrædelse af straffelovens bestemmelser om tyveri, afpresning og åger stige til 6 år, såfremt forbrydelsernes udførelsesmåde er af en bestemt karakter, udført af flere i forening, den økonomiske værdi af det stjålne m.v. Det primære holdepunkt i forbindelse med vurderingen af, hvorvidt en ophavsretskrænkelser er omfattet af STRFL § 299 b sammenholdt med STRFL § 286, må være omfanget af forbrydelser og den heraf følgende økonomiske værdi jf. § 286, stk. 1. Det er eksempelvis muligt ved krænkelser over Internettet at begå et betydeligt antal krænkelser af ophavsretten til forskellige værker ved både at downloade og uploade ophavsretligt beskyttede værker⁴².

Det er naturligvis en krænkelser af ophavsretten til et værk at downloade dette uden tilladelse fra rettighedshaveren, da dette er en ulovlig eksemplar fremstilling omfattet af OPHL § 2, stk. 1, jf. stk. 2, men den største skadevirkning er ved deling af de værker der er downloadet og/eller de værker der er lagt ind på en computer ved hjælp af omformatering af cd'er og dvd'er, henset til, at der herefter kan ske et ukendt antal krænkelser på baggrund af denne tilrådighedsstillelse fra andre brugere der downloader herfra. Denne form for krænkelser er dog udtrykkeligt nævnt i OPHL § 76, stk. 2, 2. pkt., hvorfor dette ikke i sig selv kan begrunde anvendelse af STRFL § 299 b.

---

⁴¹ For beskrivelse og kritik af påtaleforholdene se nedenfor i kapitel III.D. samt kapitel V

⁴² Den hastighed med hvilken man på nuværende tidspunkt kan downloade filer fra Internettet, kombineret med den effektive deling der anvendes via fildelingstjenester bevirker blandt andet, at en mp3-fil, der gennemsnitligt vil fylde 3-4 mb under optimale forhold kan downloades på under 10 sekunder, hvilket betyder, at et helt album på ca. 60 mb kan være på harddisken på under 2 minutter.

Ser man på forarbejderne til bestemmelsen fremgår det at: *Anvendelse af bestemmelsen forudsætter, at der er tale om ophavsretskrænkelser af særlig grov karakter, jf. ophavsretslovens § 76, stk. 2, eller af ulovlig import af særlig grov karakter, jf. ophavsretslovens § 77, stk. 2. En ophavsretskrænkelse af en sådan særlig grov karakter vil efter bestemmelsens ordlyd navnlig foreligge, hvis handlingen er foretaget med henblik på at skaffe gerningsmanden eller andre uberettiget vinding. Også andre særligt grove ophavsretskrænkelser kan begrunde bestemmelsens anvendelse, f.eks. fordi krænkelsen har et omfang, hvorved der påføres rettighedshaveren et meget betydeligt tab, eller hvor krænkelsen har medført en risiko herfor.*⁴³ Ligeledes fremgår det af forarbejderne, at ”Bestemmelsen forudsættes ikke udelukkende anvendt, hvor strafferammen i ophavsretslovens § 76, stk. 2, og § 77, stk. 2, jf. § 76, stk. 2, ikke findes tilstrækkelig. Det forudsættes således, at den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 299 b anvendes i tilfælde, hvor forholdet skønnes at være så groft, at samfundets reaktion bør komme til udtryk ved anvendelse af straffeloven frem for ophavsretsloven. Dette gælder, selv om den konkret forskyldte straf fastsættes til væsentligt mindre end fængsel i 1 år og 6 måneder.” Det er altså efter det anførte ikke i så høj grad et spørgsmål om et ønske om højere straf at straffelovens § 299 b er indført, men et spørgsmål om signalværdien i, at krænkeren straffes efter straffeloven og ikke efter en speciallovgivning som ophavsretsloven. Dette ses også tydeligt i dommen U 2008.1801 Ø, hvor byretten dømte de tiltalte efter bestemmelsen i STRFL § 299 b, mens landsretten afviste dette, og dømte efter OPHL § 76, stk. 2, hvorefter straffen blev nedsat fra 30 til 20 dages betinget fængsel.

Det kunne stadig ønskes, at der var udformet en mere præcis angivelse af, hvornår man skal anvende de 2 bestemmelser, idet der ligeledes i 2003-forarbejderne til OPHL § 76, stk. 2 angives, at ”Efter den foreslåede bestemmelse anses skærpende omstændigheder i øvrigt navnlig at foreligge, hvis overtrædelserne sker erhvervsmæssigt, eller hvis der fremstilles eller blandt almenheden spredes et betydeligt antal eksemplarer. Der er ikke med den foreslåede bestemmelse foretaget en udtømmende opregning af relevante skærpende omstændigheder, men alene en gengivelse af de typisk forekommende tilfælde.”⁴⁴

Men hvornår overgår en krænkelse fra *et betydeligt antal eksemplarer* til at der er tale om en så grov krænkelse, at *samfundets reaktion bør komme til udtryk ved anvendelse af straffeloven frem for ophavsretsloven*?

---

⁴³ Forarbejderne til lov nr. 352 af 19. maj 2004, bemærkningerne til ændring af straffeloven, nr. 14

⁴⁴ Forarbejderne til lov nr. 352 af 19. maj 2004, bemærkningerne til ændring af ophavsretsloven, nr. 1

Såfremt der er tale om krænkelse af droit moral, er afgrænsningen noget flydende, idet det må antages at være underlagt en vis subjektivitet, når der skal vurderes, hvad der er krænkende for kunstneren⁴⁵.

Den primære fokus ligger på krænkelse af de økonomiske rettigheder i OPHL § 2 jf. gennemgangen af praksis i kapitel VI, hvilket også som oftest vil være tilfældet ved krænkelse over Internettet, idet det primære formål med up- og download af ophavsretligt beskyttede værker er at skaffe sig selv og andre eksemplarer der er identiske med det oprindelige værk. Grovheden af denne type overtrædelser må typisk udmåles i antallet af krænkelse, samt størrelsen af det tab der er lidt af rettighedshaveren hvorfor der naturligvis i denne type sager kan henvises til opgørelsen af en eventuel erstatning. I straffesager om krænkelse af ophavsrettigheder vil der stort set uden undtagelse være opgjort et erstatningskrav, uanset om der er tale om en sag efter ophavsretslovens § 76, stk. 1, stk. 2 eller straffelovens § 299 b, idet der i hoveddelen af sagerne vil være et erstatningskrav, og rettighedshaveren naturligvis vil have interesse i at få sit tab dækket. Det er imidlertid fortsat problematisk at finde frem til hvor grænsen går for hvad der er et betydeligt antal eksemplarer jf. OPHL § 76, stk. 2, og hvad der er så groft, at det vil være uacceptabelt, at krænkeren ikke straffes jf. STRFL § 299 b, eller i relation til fildeling, hvad der skal til for, at gerningsindholdet går fra at være omfattet af OPHL § 76, stk. 2, hvor den konkrete krænkelse udtrykkeligt er nævnt, til at være omfattet af STRFL § 299 b. I dommen U 2008.1801 Ø, som er nærmere gennemgået nedenfor, blev de tiltalte dømt for ulovlig kopiering af 5.740 musikalske værker, salg af ca. 2.800 af disse samt forsøg på salg af 7.250 værker igennem de af ægteparret udarbejdede udbudslister, hvilket efter byrettens udsagn var lig med et erstatningskrav på 90.000 kr., men kun en uberettiget vinding på ca. 4.000 kr. Sammenholdes dette med det, der anføres som grundlag for, at STRFL § 299 b skal anvendes jf. det ovenstående citat, må disse beløb lægges sammen, idet der både omtales uberettiget vinding og tab for rettighedshaveren. Der er altså tale om samlet 94.000 kr., men efter landsrettens udsagn, er dette ikke nok til at være omfattet af STRFL § 299 b. Begrundelsen i dommen giver imidlertid ikke megen indikation af, hvad der skal til for, at et forhold kan være omfattet af straffeloven. Den eneste trykte dom, hvor de tiltalte rent faktisk blev dømt efter STRFL § 299 b er TfK 2006.428 OE, som ligeledes er gennemgået nærmere nedenfor, og som omhandlede fremstilling, import og videresalg af mere end 2 millioner cd'er med edb-programmer og computerspil. Grundet det økonomiske omfang forekommer der logisk, at

---

⁴⁵ Se her blandt andet dommen U 1965.137 H.

krænkelserne i netop denne sag var omfattet af straffeloven. Der var under sagen rejst krav om erstatning svarende til 68.186.840 kr.

Såfremt man tager udgangspunkt i det ovenstående omkring den ene af baggrundene for STRFL § 299 b, nemlig STRFL § 286 kan det være relevant at se på, hvad der skal til for at et forhold kan være omfattet af denne bestemmelse. I dommen U 2003.251 Ø blev bedrageri med dankort for 139.500 kr. henført under STRFL § 286, stk. 2 med henvisning til den betydelige vinding den dømte havde opnået med bedrageriet.

Sammenholder man øvrig praksis med Utrykt dom fra Retten i Randers af d. 22. maj 2006 var der i denne dom tale om privat kopiering af 37.000 ophavsretligt beskyttede værker til eget forbrug. Ud fra en sammenligning mellem den utrykte dom fra Randers Byret og U 2008.1801 Ø må det fastslås, at grænsen ligger et sted imellem ulovlig kopiering af 5.740 værker, hvoraf de 2800 sælges og ulovlig kopiering af 37.000 værker til privat brug foretaget over en længere periode. Hvor grænsen ligger er svært at gisne om, men det må indtil videre lægges til grund, at ulovlig eksemplarfremstilling af mere end 37.000 værker til privat brug er nok til, at krænkeren kan straffes efter straffeloven.

Idet det ved deling af filer via fildelingstjenester er svært at bevise det faktiske omfang af krænkelserne, bør det ikke blot den faktiske skadeværdi af deling af ophavsretligt beskyttede værker der anvendes ved vurderingen af, om krænkelser omfattes af ophavsretsloven eller straffelove, men også den potentielle skadevirkning der hænger sammen med længere tids deling af et værk via en fildelingstjeneste.

Samfundets interesse i anvendelse af straffeloven må bero på en konkret vurdering, hvorfor der ikke blot kan fastsættes et bestemt beløb for den økonomiske byrde, en eller flere krænkelser har medført for rettighedshaveren, eller en bestemt mængde krænkelser over hvilken grænse STRFL § 299 b kategorisk skal anvendes. Der bør altså lægges vægt på både antallet af krænkelser, disses økonomiske værdi, om de er foretaget erhvervsmæssigt, den potentielle skadeværdi af krænkelserne og omstændighederne i øvrigt.

D. Påtaleretten

i. Ophavsretsloven

Påtalereglerne i ophavsretsloven vedrørende den strafferetlige sanktionering følger af lovens §§ 81 og 82. Hovedreglen er privat påtale jf. § 81, stk. 1, hvorefter *den forurettede* påtaler krænkelser omfattet af §§ 76, stk. 1, 77 stk. 1 og 79, jf. tillige RPL § 725, hvori personkredsen, der omfattes af retten til privat påtale samt anmodning om offentlig påtale, afgrænses. Der findes en række undtagelser i stk. 2-5 vedrørende blandt andet droit moral-krænkelser,

som jf. stk. 2 og 3 kan påtales af enten ophavsmandens slægtninge jf. stk. 2 eller det offentlige jf. stk. 3. Den forurettede skal forstås, som den der er indehaver af de rettigheder, der er krænket. Dette kan eksempelvis være et pladeselskab hvis økonomiske rettigheder jf. OPHL § 2 er blevet krænket ved en uberettiget eksemplar fremstilling og spredning af et musikalsk værk. Det er vigtigt at fastslå, at den påtaleberettigede ikke nødvendigvis er ophavsmanden, idet ophavsmanden jf. OPHL § 1 er skaberen af værket, og rettighederne der knytter sig til værket, med undtagelse af faderskabsretten jf. OPHL § 3 samt følgeretsvederlaget jf. 38, stk. 4, kan overdrages, hvorefter erhververen må anses som forurettet ved en senere krænkelse.

Jf. OPHL § 82 omfattes overtrædelser af ophavsretslovens §§ 76 stk. 2 og 77, stk. 2 af betinget offentlig påtale. Bestemmelsen blev ændret i 2004, da der ved den tidligere formulering alene kunne foretages offentlig påtale, såfremt den forurettede begærede dette. Med ændringen i formuleringen blev der mulighed for fra det offentlige enten at påtale en krænkelse såfremt det bliver begæret af den forurettede, *eller* såfremt almene hensyn kræver det. Det bemærkes i forarbejderne til loven og i lovforslaget, at denne ændring ikke som sådan foretages for at ændre i påtalepraksis, men for at svare til bestemmelsen i straffelovens § 305 om betinget offentlig påtale. Samtidig bemærkes det, at ændringen vil hindre, at den indledende efterforskning i sager om straf for ophavsretskrænkelser bliver omfattet af begrænsningen i retsplejelovens § 720, stk. 3, hvorefter politiet uden påtalebegæring kun kan foretage uopsættelige handlinger, og kun hvis den forurettede er ubekendt med forholdet⁴⁶.

Samtidig med ændringen i formuleringen af ophavsretsloven ændredes formuleringen af retsplejelovens § 720, stk. 2, idet politiet indtil da skulle have en udtrykkelig begæring om at rejse sag. En anmeldelse af et forhold til politiet var altså ikke nok, hvilket også blev fastslået i dommen U 2000.342 H. Efter ændringen fremgår det direkte af bestemmelsen i RPL § 720, stk. 2, at en anmeldelse anses for en begæring om offentlig påtale.

ii. Straffeloven

Påtaleretten ved overtrædelser af STRFL § 299 b tilkommer det offentlige jf. STRFL § 305, stk. 1 modsætningsvist. Det er derfor ikke et krav, at påtale bliver begæret af den forurettede eller en anden person der er omfattet af RPL § 725.

Den offentlige påtale skyldes den samfundsmæssige betydning, som piratkopiering kan have, når den foregår i et omfang, der betyder, at den omfattes af bestemmelsen i STRFL § 299 b,

---

⁴⁶ Se lovforslagets afsnit 2.2.3

og ikke blot OPHL § 76, stk. 2, jf. det ovenfor i kapitel III.B.i. anførte vedrørende STRFL § 299 b.

IV - Bevissikring

A. Konstatering af krænkelse og udenretlig bevissikring

For at der kan konstateres en krænkelse, har rettighedshaveren brug for, at der tilkommer denne informationer vedrørende eventuelle krænkelse. Da udgangspunktet i dansk immateriel ret er, at det er rettighedshaveren der skal sikre håndhævelsen af sine rettigheder, er det en forudsætning for en effektiv håndhævelse af enerettighederne, at man har mulighed for at konstatere krænkelse, således at man herefter i første omgang kan iværksætte udenretlig bevissikring.

Der findes en række forskellige muligheder for at konstatere en krænkelse og sikre sig beviser. Dette kan eksempelvis være⁴⁷:

- henvendelse fra potentielle vidner til en krænkelse
- tekniske hjælpemidler
- overvågning og kontrol af markedet
- henvendelse fra myndigheder
- hacking/cracking

Gennem disse midler har rettighedshaveren mulighed for at konstatere og i første omgang vurdere, hvorvidt der er tale om en krænkelse, samt hvorvidt man vil anvende yderligere ressourcer på at undersøge dette nærmere, eventuelt med henblik på en senere retssag.

i. Konstatering af krænkelse

Så længe der er tale om edb-programmer, har man mulighed for at foretage en række tekniske sikringer af produktet, for eksempel at man skal indtaste den rigtige produktnøgle og efterfølgende aktivere eksemplaret af programmet ved at validere produktnøglen via Internet eller telefon⁴⁸. Såfremt den korrekte produktnøgle ikke indtastes, kan produktet ikke installeres, og aktiverer man ikke produktet efterfølgende, vil det holde op med at virke efter et stykke tid. (denne fremgangsmåde anvendes blandt andet i produkter fra Microsoft som Windows, Office

---

⁴⁷ Niels M. Andersen s. 162

⁴⁸ Dette er ikke en fuldstændig sikring, idet der findes muligheder for at skabe produktnøgler eksempelvis via såkaldte *keygenerators* eller keygens, som er små programmer, der kan skabes ved at foretage en reverse engineering af algoritmen, ud fra hvilken de ægte produktnøgler skabes, hvorefter programmet kan generere nøgler på samme måde som det sker ved produktionen.

o. lign.) Fordelen ved denne type dobbeltsikring er, at man i første omgang i et vist omfang forhindrer, at et programmet som ikke er erhvervet på lovlig vis installeres. Dernæst sikrer rettighedshaveren sig yderligere ved at kræve validering af den anvendte produkt nøgle. Denne del af sikringen er naturligvis i første omgang et relativt effektivt middel til at sikre, at der ikke anvendes ulovlige eksemplarer af programmet. Men samtidig kan rettighedshaveren sikre sig oplysning om en eventuel krænkelse, ved at blive underrettet, såfremt det forsøges at aktivere produkter med falske produkt nøgler. Såfremt systemet for generering af gyldige produkt nøgler er sikker nok i forhold til at disse altid kan aktiveres på almindelig vis⁴⁹, må det antages, at der er foretaget en retsstridig installation og herunder eksemplar fremstilling af programmet.

Distributionsformen kan ligeledes danne grundlag for en formodning om, at der foretages en krænkelse af et ophavsretligt beskyttet værk, specielt i relation til distribution på Internettet. Er værket distribueret på en bestemt fysisk måde, eksempelvis ved salg af cd'er og lp'er i en fysisk butik, og det efterfølgende opdages, at værket efterfølgende distribueres ved download på Internettet, vil dette skabe en formodning for, at der et eller andet sted er foretaget en ulovlig tilrådighedsstillelse af værket på Internettet, hvorved der er sket en krænkelse. Beviset for hvem der har foretaget denne første krænkelse er dog betydeligt sværere at føre, idet der ikke kan følges et elektronisk spor tilbage til den originale uploader.

ii. Udenretlig bevissikring

Før der indledes en fogedsag vedrørende en konstateret krænkelse, er det nødvendigt med en vis udenretlig bevissikring, idet rekvirenten overfor fogedretten i forbudssager efter Retsplejelovens kapitel 57 såvel som bevissikringsager efter Retsplejelovens kapitel 57 a skal henholdsvis godtgøre eller sandsynliggøre, at der er foretaget en krænkelse af eneretten jf. henholdsvis RPL §§ 642 og 653 .

Der findes forskellige muligheder for at foretage udenretlig bevissikring. Tidligere var en af de mest oplagte muligheder at foretage *prøvekøb*⁵⁰, altså simpelthen at købe et eksemplar af varen som man mente var blevet plagieret, og derefter anvende dette som bevis. Dette er naturligvis fortsat en mulighed, når der er tale om eksemplarer af en vare, der er mulighed for at købe. Knap så oplagt er dette dog i forbindelse med krænkelser på Internettet, idet der ikke her vil være tale om solgte eksemplarer, men filer der stilles til rådighed for download uden vederlag. I disse tilfælde kan der foretages et download af de filer den mistænkte deler, og

---

⁴⁹ Se MBA s. 215 vedrørende systembevis

⁵⁰ Niels M. Andersen s. 166

dokumentere at disse filer er downloadet samt fra hvilken IP-adresse ved hjælp af logs og skærmpoint af downloadprocessen⁵¹.

*Sporing af IP-adresser*⁵² giver rettighedshaveren mulighed for at finde frem til, hvorfra krænkelsen foregår. Selve IP-adressen i sig selv siger ikke noget om, hvem der benytter denne, idet dette blot er et nummer der tildeles fra internetudbyderen. Der findes dog registre over, hvilke udbydere der anvender hvilke IP-adresser, og man kan herefter kontakte udbyderen med forespørgsel om, hvilken bruger der benytter den givne adresse. Såfremt der er tale om en dynamisk IP-adresse⁵³ skal man finde frem til den relevante IP-adresse samt angive på hvilket tidspunkt krænkelsen er registreret, idet man ellers blot står med bevis for, at en bruger ved udbyderen har foretaget den givne krænkelse. Yderligere informationer om, hvem der har anvendt IP-adressen skal rekvireres hos internetudbyderen der er indehaver af den givne IP-adresse⁵⁴. Der er dog et stort hul i identifikationen af en krænker ved hjælp af IP-adressen, som gør metoden mindre effektiv end man umiddelbart skulle tro: når man har en IP-adresse kombineret med tidspunktet for den registrerede krænkelse, er dette bevis for, at der er sket en krænkelse fra den konkrete IP-adresse, men der er ikke noget bevis for, at krænkelsen er foretaget af kunden der er registreret hos udbyderen. Efterhånden som trådløse netværksforbindelser bliver mere og mere almindelige i private hjem, vil det blive endnu sværere at bevise, at indehaveren af internetforbindelsen er den, der har foretaget krænkelsen. Der er mulighed for at låse disse forbindelser ved at opsætte en nøgle som skal indtastes før netværket kan anvendes⁵⁵. Det er dog ikke alle der benytter muligheden for et trådløst netværk, som samtidig er opmærksomme på dette, hvilket betyder, at der opstilles en netværksforbindelse, som alle der er i nærheden, og som har et trådløst netkort i deres computer, kan få adgang til. Dette var tilfældet U 2009.280 V, hvor en sagsøgt var blevet påstået ansvarlig for ulovlig eksemplar-

---

⁵¹ Der kan føres en log på den computer der downloades fra, der dokumentere, hvad der downloades samt fra hvilken IP-adresse man downloader. Man kan ligeledes lave et skærmpoint, altså et print af det eksakte skærmbillede på computeren der downloades fra, der viser, at der foregår et download, hvad der downloades og fra hvilken IP-adresse.

⁵² En IP-adresse eller Internet Protokol-adresse er et unikt nummer, som computere og lignende enheder anvender til at kommunikere med hinanden. Nummeret kan sammenlignes med en fysisk postadresse, hvor man ved at sammensætte en række informationer (vejnavn, nummer, postnummer og by) finder frem til lige præcis det sted hvor korrespondance skal afleveres. IP-adressen er en sikring af, at den digitale information kommer derhen, hvor den skal, og ikke blandes sammen med al anden information.

⁵³ Dvs. en IP-adresse der tildeles for hver gang man tilkobler sig nettet

⁵⁴ Niels M. Andersen s. 174. Jf. Datatilsynets afgørelse af d. 20. november 2003, omfattes udlevering af oplysninger om kunder af interesseafvejningsreglen i Persondatalovens § 6, stk. 1, nr. 7, men at afvejningen falder ud til fordel for brugeren, hvorefter udbyderen ikke uden forudgående retskendelse kan udlevere oplysninger om IP-adresser til eksempelvis AntiPiratGruppen, hvem sagen omhandlede. Det er også fastslået i EF-domstolens som i sag C-275/06, kaldet Promusicae-dommen, at der ikke EF-retligt findes en pligt for udbyderen til at udlevere IP-oplysninger om brugere.

⁵⁵ Bestiller man en internetforbindelse med en trådløs router vil dette i næsten alle tilfælde være sat op som standard.

fremstilling af ophavsretligt beskyttede værker ved download af 1.897 musikalske værker via fildelingstjenesten Direct Connect, samt efterfølgende ulovlig deling af musikfiler via samme tjeneste. Den sagsøgte blev i byretten dømt til at betale erstatning til rettighedshaverne. Under ankesagen blev dommen imidlertid ændret, idet der var tale om en usikret trådløs forbindelse, kombineret med, at den sagsøgte havde været på arbejde på tidspunktet for tilrådighedsstillelsen. Herefter vurderede Vestre Landsret, at selvom det var bevist, at forbindelsen var blevet anvendt til ulovligt at stille 1.897 værker til rådighed, kunne det ikke udelukkes, at andre havde anvendt forbindelsen, ligesom ikke været muligt at bevise, at der lå ulovlige kopier af ophavsretligt beskyttede værker på den sagsøgtes computer, hvorfor det ikke ansås for bevist, at det var den sagsøgte der havde foretaget den påståede krænkelse. Af rettens begrundelse fremgår det, at det ikke påhviler den sagsøgte at bevise, at denne *ikke* har krænket rettighederne til de beskyttede værker. Det er altså sagsøger der skal bevise, at der er sket krænkelse af den sagsøgte.

For at sikre et bevis som kan fremvises og dermed anvendes i retlig sammenhæng, er det nødvendigt at have en måde at dokumentere krænkelsen på. Ved at downloade det krænkende materiale kan der opnås vished for, at materialet rent faktisk er stillet til rådighed. Er der tale om beskyttede værker, der stilles til rådighed på en hjemmeside, bør der for det første laves et skærmpoint af selve hjemmesiden, samt et af processen hvor der faktisk downloades. Da disse links hurtigt kan fjernes fra hjemmesiden, såfremt indehaveren finder ud af, at der foregår undersøgelse af siden, er det vigtigt at begge disse beviser sikres. Beviset i form af skærmpoint kan eventuelt suppleres af vidneforklaringer, tekniske logs o. lign., men i forbindelse med udenretlig bevissikring må det antages at være nok med skærmpointet alene, idet det i forbindelse med indenretlig bevissikring og fagedforbud alene skal sandsynliggøre, at der er sket en krænkelse⁵⁶.

iii. Begrænsninger i adgangen til udenretlig bevissikring

Der findes naturligvis en række begrænsninger i muligheden for udenretlig bevissikring, som ovenfor nævnt eksempelvis persondataloven, og ligeledes straffeloven, som man som rettighedshaver skal være opmærksom på⁵⁷. Såfremt man blot har muligheden for at sandsynliggøre krænkelsen er der ingen grund til at foretage yderligere og dermed risikere at overskride grænserne for, hvad man må i relation til undersøgelse af krænkelse, da man herefter kan følge reglerne i RPL kapitel 57 a og gå gennem fagedretten for at sikre yderligere beviser til

---

⁵⁶ Niels M. Andersen s. 175

⁵⁷ Niels M. Andersen s. 184

en eventuel senere retssag jf. nedenfor. Herunder vil jeg gennemgå de begrænsninger i den udenretlige bevissikring der har relevans for nærværende speciale.

a. Straffeloven

1. Hacking

Såfremt en rettighedshaver ønsker at kortlægge, hvilke potentielt ulovlige filer en krænker er i besiddelse af, kan det være effektivt at benytte sig af hacking/cracking⁵⁸ til at skaffe sig adgang til den ønskede computer. Det er imidlertid strafbart jf. straffelovens § 263, stk. 2 uberegtiget at skaffe sig adgang til andres programmer der er bestemt til anvendelse i et informationssystem, hvorfor man ikke lovligt kan benytte sig af denne mulighed for at fremskaffe oplysninger.

Da dette er en af de mest umiddelbart effektive måder at sikre sig et konkret bevis for en krænkelse på, og er et middel som derfor vil være meget attraktivt at benytte sig af, er det dog relevant at diskutere de nærmere omstændigheder under hvilket man eventuelt fortsat kan anvende dette bevis i forbindelse med en senere retssag.

Hverken i den offentlige eller den civile retspleje findes der regler som direkte ekskluderer beviser der er tilvejebragt på ulovlig vis. I den civile retspleje gælder det frie bevisskøn, hvorefter retten vurderer, hvilke af de fremlagte beviser der skal medtages i bedømmelsen af sagen, jf. RPL § 344. Det er altså retten der skal vurdere, om den omstændighed at et bevis er ulovligt tilvejebragt, nedsætter bevisværdien i en sådan grad, at det ikke kan tillægges vægt under sagen.

I offentlige straffesager gælder den materielle sandheds princip, og det vil i samspil mellem dette og en række andre faktorer i vidt omfang tillades at der anvendes ulovligt tilvejebragte beviser, og ty til disciplinære reaktioner overfor den ansvarlige for den ulovlige bevissikring, i stedet for at ekskludere et ellers troværdigt bevis på grund af formalitet.⁵⁹

Som ovenfor nævnt gælder der i civile sager ikke nogen direkte lovhjemmel til at udelukke bevisførelse med beviser tilvejebragt ved midler der overskrider lovforskrifter i eksempelvis straffeloven, persondataloven eller tv-overvågningsloven, og det er kun på parternes foranled-

---

⁵⁸ I daglig tale anvendes termen "hacking" i forbindelse med personer der ulovligt trænger ind i andres IT-systemer for dermed at skaffe sig oplysninger, ødelægge eller på anden måde kontrollere disse systemer. Denne form for anvendelse af IT betegnes imidlertid korrekt som "cracking". En hacker er en person med stor teknisk indsigt, som anvender denne til at undersøge eksempelvis computersystemer og dermed lære mere om, hvordan disse fungerer og få fuldstændig kontrol over systemet, samtidig med at hackeren ved hjælp af den tekniske indsigt skaber nye systemer og løsninger på tekniske problemer. Man kan således stille det således op: en cracker er en hacker, men en hacker er ikke nødvendigvis en cracker. Se <http://beemerworld.com/tips/hacker.htm>.

⁵⁹ Birgitte Brøbech, s. 325

ning, at der tages stilling til, om et bevis kan anvendes eller ej⁶⁰. Artiklen U2004B.85 omhandler primært sager om ulovlig overvågning af ansatte i arbejds- og ansættelsessager, hvormed man afslører at en ansat for eksempel stjæler fra kasseapparatet, eller på anden måde misligholder ansættelseskontrakten hvorefter man på dette grundlag afskediger medarbejderen. Det er dog relevant at medtage denne, da der primært argumenteres mere generelt omkring den ulovlige frembringelse af beviser.

I artiklen opregnes en række modstående hensyn, blandt andet hensynet til korrekt oplysning af sagens omstændigheder sat op imod den krænkelse der sker af privatlivets fred, for den mod hvem indgrebet er rettet. Samtidig er der naturligvis det mere overordnede hensyn, at der ikke ønskes en retsstat, hvor det er muligt frit kan krænke privatlivets fred, som den blandt andet er beskyttet i grundlovens § 72, fordi det menes, at der derved kan skaffes beviser for en ulovlig eller kontraktbrydende handling. Selvom der ikke indenfor den civile retspleje findes en direkte hjemmel til at afvise beviser på det grundlag, at disse er fremskaffet på ulovlig vis, mener forfatteren fortsat, at der ud fra de ovenstående mere generelle retsbeskyttelsessynspunkter bør ske en afvejning af modstående hensyn, før disse beviser tillades ført.

I artiklen konkluderes det, at såfremt der er tale om bevissikring der sker ved en strafbar handling, er der på forhånd sket en afvejning af visse hensyn, idet denne handling er gjort strafbar, og det er derved signaleret at det skal anses for at have en vis grovhed, hvorfor der skal mere til i de modstående hensyn, for at man kan anvende denne form for beviser. Som tidligere anført er det strafbart jf. STRFL § 263, stk. 2 at benytte sig af hacking/cracking til at skaffe sig adgang til en anden persons IT-system for dermed at skaffe sig oplysninger om eventuelle krænkelse, hvorfor den der anvender denne metode naturligvis må forberede sig på at blive straffet for dette. Da der i langt de fleste tilfælde i forbindelse med de ophavsretlige krænkelse vil være tale om en virksomhed der benytter sig af denne mulighed, vil der blive pålagt virksomheden en bøde, men der vil som regel være tale om en væsentligt mindre bøde, end hvad der kan forventes at blive udbetalt i erstatning, såfremt det bevises, at der er sket en ophavsretskrænkelse⁶¹.

Det anføres i U2004B.85, at såfremt den mod hvem bevissikringen rettes, selv har begået et forhold som er klart ulovligt og strafbart, kan der argumenteres for, at hensynet til dennes integritetsbeskyttelse i hvert fald i nogen grad svækkes, hvorfor man eksempelvis ved ophavsretskrænkelser af en vis grov/omfangsrig karakter kan argumentere for, at beviser som er til-

---

⁶⁰ Martin Gräs Lind, U2004B.85, s. 1

⁶¹ Se eksempelvis sagerne U 2000.1450 og U 2002.1064 V, hvor der blev givet en betinget dom for fuldbyrdet overtrædelse samt forsøg på overtrædelse af STRFL § 263, stk. 2

vejebragt ved hjælp af hacking/cracking skal tillades ført, idet der i langt de fleste tilfælde vil være tale om forhold som er strafbart, og som krænkeren ligeledes har været klar over var ulovligt.

2. Monitorering af elektroniske netværk

Der kan fra rettighedsindehaverens side være stor interesse i at foretage overvågning af den trafik der foregår på Internettet eller på andre netværk. Man skal i denne forbindelse være opmærksom på, at man hurtigt kan gå fra at foretage en lovlig udenretlig bevissikring til at foretage en ulovlig aflytning af et elektronisk netværk omfattet af straffelovens § 263, stk. 2, idet der ofte vil skulle skaffes uberettiget adgang til et fremmed netværk for at overvåge dette, da disse oftest ikke vil være offentligt tilgængelige.

Det er derimod lovligt som rettighedshaver at tjekke på forskellige websites om der forefindes ulovligt materiale på disse sider. Da websites er offentligt tilgængelige, sker der ikke noget indgreb i hverken meddelelshemmelighed eller indtrængen i et fremmed informationssystem.

b. Persondataloven

I forbindelse med indsamling af beviser vil der i de fleste tilfælde på et eller andet tidspunkt i processen blive indsamlet oplysninger om enkeltpersoner. Dette kan eksempelvis som tidligere nævnt være i den situation, hvor man har fået fat i en given IP-adresse, idet Datatilsynet anser IP-adresser for personhenførbare oplysninger, uanset at der er tale om en dynamisk IP-adresse, ud fra hvilken det ikke er muligt at få flere oplysninger om den konkrete kunde uden udbyderens medhjælp hertil. I denne og lignende situationer skal reglerne i persondataloven altså iagttages, jf. dennes § 5⁶². I forhold til overholdelsen af persondataloven skal der endvidere henvises til den ovennævnte afgørelse fra Datatilsynet af d. 20. november 2003.

B. Indenretlig bevissikring

i. Retsgrundlag

a. Civile sager

I 2001 gennemførtes en ændring af retsplejeloven, hvorefter der blev tilføjet et nyt kapitel 57 a med overskriften ”Bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder m.v.”, og der blev dermed indført en tidligere uset mulighed for, uden for strafferetsplejen, tvangsmæssigt at foretage bevissikring. Denne ændring blev gennemført for at leve op til den forpligtelse der

---

⁶² Niels. M. Andersen s. 182.

er fastslået i TRIPS-aftalen, herunder art. 50(1)b vedrørende sikring af effektive retsmidler for sikring af beviser i immaterialretlige krænkelssager. Samtidig var der fra diverse interesseorganisationer indenfor immaterialretsområdet blevet udtrykt utilfredshed med mulighederne for at sikre sig beviser i krænkelssager, hvorfor kulturministeren i september 1998 nedsatte et udvalg, som i 2000 fremkom med betænkning nr. 1385/2000 om Bevissikring ved krænkelse af Immaterielrettigheder m.v.⁶³. Loven ændredes igen i 2006 ved implementeringen af Rets håndhævelsesdirektivet, hvormed der samtidig blandt andet tilføjedes et nyt kapitel 29 a. Med disse lovmæssige tiltag søgte lovgiveren at sikre rettighedshaverne en effektiv adgang til sikring af beviser ved en formodet immaterialretlig krænkelse.

Før indførelsen af kapitel 57 a i retsplejeloven, havde rettighedshaveren meget begrænsede muligheder for at sikre sig beviser vedrørende eventuelle krænkelser. Rettighedshaverne var henvist til at anvende reglerne i retsplejeloven vedrørende fremrykket bevisførelse og isoleret bevisoptagelse i §§ 340, stk. 1 samt 343.

Ved ændringen af retsplejeloven i 2006 ændredes § 653, stk. 1 således, at der ikke længere skulle være tale om en krænkelse som led i erhvervsvirksomhed eller i ikke ubetydeligt omfang, men at man blot som rettighedshaver skulle sandsynliggøre, at der var sket en krænkelse i det hele taget. Dette har umiddelbart åbnet for muligheden for at få gennemført fagedforretninger efter retsplejelovens § 59 a overfor private, som har begået krænkelser i ubetydeligt omfang. Dog henvises der i forarbejderne til ændringsloven, at der fortsat foretages en konkret interesseafvejning, hvorfor fagedretten fortsat kan afvise at foretage undersøgelse i tilfælde, hvor krænkelsen må antages at være af et ubetydeligt omfang. Er der tale om undersøgelser i private hjem i modsætning til erhvervslokaler, vil integritetshensyn altid veje tungere, og det vil derfor som hovedregel være sværere at komme igennem med, at en sådan bevissikring kan anvendes. Praksis omfatter da også primært bevissikringsforretninger foretaget ved virksomheder. Dog skal man samtidig være opmærksom på, at deling via Internettet anses for en skærpende omstændighed jf. OPHL § 76, stk. 2, 2. pkt.

I sager som vedrører krænkelser af immaterialrettigheder på Internettet eller på anden teknisk vis, eksempelvis direkte deling via et lokalnetværk, kan det i særlig høj grad være nødvendigt med hurtig og effektiv mulighed for at sikre sig beviser for den påståede krænkelse, idet disse beviser, som tidligere nævnt, meget hurtigt kan fjernes. Der er ikke tale om lagre der skal

---

⁶³ Udvalget henviste blandt andet til, at de på daværende tidspunkt gældende regler om bevissikring i forbindelse med fagedforbudssager ikke var tilpas effektive i forbindelse med denne type sager, da disse regler på grund af fagedforbudsinstuttets sigte, kun vedrører forhindring af fremtidige krænkelser, hvorfor man ikke herunder kunne sikre sig beviser for tidligere foretagne krænkelser. Man havde altså ikke mulighed for ved undersøgelse af eksempelvis den påståede krænkers forretningssted, at sikre sig bevis for anvendelse af ulovligt kopierede programmer såfremt denne brug var ophørt.

tømmes, og fysiske genstande der skal gemmes af vejen, men om data gemt på eksempelvis en harddisk, som meget hurtigt kan slettes⁶⁴. Der kan selvfølgelig være tale om ulovlige eksemplarer der er lagt på en cd eller dvd, og altså fysiske medier fra hvilke man ikke bare uden videre kan slette de ulovlige kopier man måtte have liggende på denne type medier, men efterhånden som harddiske bliver større og større, og komprimerings- og rip-teknologi⁶⁵ bliver mere og mere tilgængeligt, er det umiddelbart mere sandsynligt, at man ved filer der kan deles, vil have disse liggende på en harddisk. Såfremt det skulle blive nødvendigt, kan der meget hurtigt foretages en så grundig sletning af data, at det vil være tilnærmelsesvist umuligt at genskabe disse, og derfor er det vigtigt for rettighedshavere at have en hurtig og effektiv mulighed for bevissikring, såfremt de bliver opmærksomme på en krænkelse.

Udover behovet for hurtigt at kunne foretage bevissikring, var der ligeledes behov for i det hele taget at kunne foretage en bevissikring der var tilpas effektiv til at kunne anvendes i en efterfølgende forbuds-, erstatnings- og/eller straffesag. Det er ikke nødvendigvis svært at bevise, at der er sket en krænkelse, idet det som ovenfor anført er muligt at foretage et prøvekøb eller et download af en given fil, hvorefter det med enten en kvittering, skærmprent med angivelse af IP-adresse tillige eventuelt med udbyderens oplysning om brugerens identitet kan bevises, at der er sket en krænkelse, samt i et vist omfang hvem der har foretaget den jf. dog det ovenstående i kapitel IV.A.iii.b. Problemet har derfor som udgangspunkt ikke været at bevise om der var sket en krænkelse, men i hvor stort omfang denne havde fundet sted, idet dette naturligvis har betydning for både erstatnings- og eventuel straffeudmåling. Med de nye regler har man fået adgang til at udføre undersøgelser af eksempelvis computere for dermed at finde frem til hvor mange ulovlige filer den krænkende har liggende, på hvor mange computere i en virksomhed der er installeret ulovlig software o. lign.

Ved landretskendelsen gengivet i U 2002.1065 VLK var der tale om en 14-årig dreng der deltog i et LAN-party⁶⁶, hvorunder denne havde opstillet en server på arrangementets lokalnetværk, og på denne måde delt og downloadet ulovlige kopier af musik. Da det fra fogedrettens side lagdes til grund, at der ved underretning af rekvisitus var risiko for fjernelse eller sletning af de relevante beviser, foretoges bevissikringen uden forudgående underretning.

For at kunne sikre beviser i sager vedrørende overtrædelser, der er begået over Internettet eller på anden teknisk vis, er det i langt de fleste tilfælde nødvendigt at anvende sagkyndig bistand, i form af personer der har den tekniske kunnen til at finde frem til elektroniske beviser for de

---

⁶⁴ Tillige jf. betænkning nr. 1385/2000 s. 2

⁶⁵ Ripping = kopiering af en cd eller dvd til et komprimeret format jf. ovenfor i note 1.

⁶⁶ En samling af personer der sætter deres computere op i et Local Area Network (LAN) med det primære formål at spille computerspil med hinanden.

ulovlige handlinger, som rekvirenten påstår, at rekviritus har foretaget. Hjemlen til at benytte sig af disse sagkyndige personer findes i RPL § 653 b, stk. 2.

Ved ændringen af Retsplejeloven i 2006 indførtes som ovenfor nævnt ligeledes et nyt kapitel 29 a vedrørende oplysningspligt ved krænkelse af immaterialrettigheder til opfyldelse af Retshåndhævelsesdirektivets artikel 8, som supplerer kapitel 57 a jf. ordlyden i RPL § 306, stk. 1, 1. pkt., og som giver rettighedshaverne mulighed for under en verserende sag at indlevere begæring til retten om at pålægge enten modparten eller tredjemand at fremkomme med oplysninger som kan være relevante for sagen. På dette punkt har retsstillingen ikke ændret sig, idet der indtil 2006 var mulighed for at anvende bestemmelserne i retsplejelovens §§ 298 og 299 vedrørende henholdsvis partsedition og tredjemandsedition, efter hvilke retten ligeledes på en parts begæring kan pålægge modpart eller tredjemand at fremkomme med relevante oplysninger. Pålægges en part at fremkomme med oplysninger jf. § 298 har dette potentielt processuel skadevirkning jf. RPL § 344, stk. 2 og ved tredjemandsedition kunne der pålægges bøder jf. RPL § 178. Med det nye kapitel 29 a er der givet mulighed for ligeledes at pålægge modparten bøder ved manglende opfyldelse af oplysningspligten jf. § 306, og der er altså her efter givet retten en sanktionsmulighed der som udgangspunkt er mere indgribende den almindelige processuelle skadevirkning. Man skal dog være opmærksom på, at § 306 kun kan anvendes såfremt der er tale om krænkelse der udføres som led i erhvervsvirksomhed, jf. bestemmelsens ordlyd. Selvom RPL § 306 supplerer § 653, modsvarer ordlyden ikke fuldstændig, idet § 653 kan anvendes overfor såvel erhvervsmæssige krænkelse, som krænkelse der foretages i ikke betydeligt omfang. Bestemmelsen har derfor ikke helt så stor relevans i forhold til krænkelse ved fildeling via Internettet, da dette pr. definition netop er en gratis deling af beskyttede værker, og derfor ikke sker erhvervsmæssigt. Derimod kan man naturligvis sælge ulovlige kopier af beskyttede værker til download, hvorefter dette vil være omfattet af bestemmelsen, jf. § 306, stk. 1, nr. 2.

Problemet kan selvfølgelig være, at sagsøgeren fortsat er henvist til at skønne over i hvilket omfang der er sket krænkelse sådan som det var tilfældet i dommen U 2005.60 V, hvori sagsøgeren var nødt til at fastsætte omfanget skønsmæssigt ud fra hvad man gennemsnitligt mente, at hver enkelt bruger havde downloadet.

Såfremt der fandtes en mulighed for at pålægge en privat fildeler at oplyse, i hvilket omfang denne havde foretaget upload af beskyttede værker må det antages, at man i de fleste tilfælde få et upræcist svar, uanset om denne talte sandt eller ej, idet man i forbindelse med anvendel-

se af fildelingssoftware ikke vil få en rapport hver gang filen er blevet uploadet⁶⁷. Det er muligt ved hjælp af en undersøgelse af computeren finde frem hvilke filer der ligger på den givne computer samt hvorvidt disse ligger som potentielle uploads i et fildelingsprogram, men det er til gengæld sværere ud fra data på computeren at bevise, hvilke krænkelse der tidligere er sket i form af up- og download, og man er derfor fortsat henvist til at anvende den udenretlige bevissikring som ovenfor anført. Også derfor har bestemmelserne i RPL kapitel 57 a begrænset relevans overfor privatpersoner der anvender fildeling til krænkelse af ophavsretligt beskyttede værker.

b. Offentlige straffesager

Dette afsnit vil ikke omfatte en detaljeret gennemgang af alle de muligheder politiet har for at efterforske i forbindelse med strafferetlige sager af denne karakter. Den primære intention med afsnittet er, at give et overblik over, hvilke relevante bevissikringsmuligheder politiet har fået, efter man har udvidet strafferammen i OPHL § 76, stk. 2 samt indførelsen af STRFL § 299 b.

Indenfor de offentlige straffesager gælder de almindelige regler i Retsplejeloven vedrørende bevissikring, og det er herefter politiet, der forestår belysningen af sagen, med de muligheder og begrænsninger der følger af de relevante bestemmelser herom.

Ved udvidelsen af strafferammen i OPHL § 76, stk. 2 samt indførelsen af bestemmelsen i STRFL § 299 b er der sket en udvidelse i politiets muligheder for sikring af beviser i sager om krænkelse af ophavsrettigheder, hvilket netop også var en af grundene til, at STRFL § 299 b blev indført med en strafferamme på 6 år, jf. forarbejdernes pkt. 2.2.3.

Politiet iværksætter efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, såfremt der er rimelig formodning for, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige jf. RPL § 742, stk. 2. For at en strafbar handling er omfattet af denne bestemmelse, skal der altså være tale om en sag der er omfattet af offentlig påtale, hvad enten denne er almindelig eller betinget. Fordi politiet er en offentlig myndighed, er dets efterforskningsskridt omfattet af en række retsgrundsætninger, som private ikke skal iagttage, herunder blandt andet objektivitetsprincippet jf. RPL § 96, stk. 2. Samtidig skal visse af politiets efterforskningsskridt godkendes af

---

⁶⁷ De fleste nuværende fildelingstjenester fungerer som ovenfor nævnt i note 15 ved, at man stiller hele eller dele af en fil til rådighed for download, men når en anden bruger går i gang med at downloade lige netop denne fil, trækkes denne ikke kun fra en enkelt delende bruger, men fra alle brugere på det givne netværk der deler denne fil. Man kan altså teoretisk set have delt en fil igennem lang tid, uden reelt set nogensinde at have uploadet hele filen.

domstolene, før efterforskningskridtene kan foretages, ligesom domstolene fungerer som klageorgan ved efterforskningskridt, og påser herunder lovligheden heraf.

Denne udvidede kontrol skyldes blandt andet, at politiet også har væsentligt udvidede muligheder for at efterforske i forhold til mulighederne jf. RPL kap. 57 a, som kun omfatter undersøgelse af rekvisiti lokaler, servere samt i visse tilfælde tredjemænd der medvirker til krænkelsen i et vist omfang.

Politiet har derimod et bredt spektrum af undersøgelsesmuligheder, som er indført for netop at sikre en så effektiv adgang til efterforskning som muligt, men netop på grund af disse muligheder, er det også væsentligt, at politiets virksomhed er undergivet kontrol jf. ovenstående.

Med forhøjelsen af strafferammen i § 76, stk. 2 samt indførelsen af bestemmelsen i STRFL § 299 b fik politiet adgang til langt flere efterforskningsmuligheder end det tidligere havde haft i forbindelse med sager om ophavsretskrænkelser.

I denne forbindelse skal fremhæves følgende, som kan have væsentlig betydning ved efterforskningen i sager vedrørende krænkelse af ophavsrettigheder:

- **Varetægtsfængsling** jf. RPL § 762, stk. 1. Minimumsstrafferammen for anvendelse af varetægtsfængsling er 1 år og 6 måneder, hvorfor denne mulighed kan anvendes i alle tilfælde, hvor politiet påtaler overtrædelse af ophavsretsloven, jf. § 76, stk. 2. Varetægtsfængsling er naturligvis ikke som sådan en del af den egentlige efterforskning, men derimod et straffeprocessuelt tvangsindgreb rettet imod den personlige frihed. Der findes dog forskellige grunde til at varetægtsfængsle jf. RPL § 762, stk. 1, nr. 1, 2 og 3, og i forbindelse med sager vedrørende krænkelse af ophavsrettigheder ved fremstilling af digitale kopier kan det være særdeles relevant at anvende RPL § 762, stk. 1, nr. 3, idet det, som tidligere omtalt, er nemt at fjerne beviserne vedrørende denne type krænkelser, og fjerne dem således at de er umulige at genskabe. I sager af særligt omfattende karakter, er det derfor ikke usandsynligt, at denne mulighed bliver anvendt for at sikre sig, at en sigtet ikke på fri fod fjerner alle beviser for den foretagne krænkelse. Med indførelsen af STRFL § 299 b er der samtidig åbnet for muligheden for anvendelse af RPL § 762, stk. 2, nr. 1, hvor en krænker på grund af grovheden af en strafbar lovovertrædelse bør varetægtsfængsles. Spørgsmålet er dog nok, om denne bestemmelse vil blive anvendt i forhold til denne type krænkelser, idet der forsat skal foretages en konkret vurdering ud fra grovheden af det enkelte forhold, og der kan således stilles spørgsmålstejn ved, om retsfølelsen vil være krænket, såfremt en krænker af

ophavsrettigheder går fri under retsforfølgelse, uanset at dette er sket i et betydeligt omfang. Samtidig vil det sandsynligvis være væsentligt nemmere i denne type sager, at komme igennem med varetægtsfængsling med baggrund i kollusionsfaren jf. ovenfor vedrørende RPL § 762, stk. 1, nr. 3.

- **Indgreb i meddelelseshemmeligheden** jf. RPL § 781, nr. 3. Muligheden for indgreb i meddelelseshemmeligheden kan være en meget effektiv måde til at sikre sig oplysninger om en strafbar lovovertrædelse. Det er dog samtidig et meget alvorligt indgreb, idet retten til respekt for privatliv, familieliv, hjem og korrespondance betragtes som en menneskerettigheder, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, hvorfor et af kravene til anvendelse af dette indgreb er, at strafferammen for den påståede lovovertrædelse er 6 år. Det er derfor kun ved sager der er af så grov karakter, at disse kan omfattes af STRFL § 299 b, at der er mulighed for dette.
- **Automatisk overvågning** jf. RPL § 791a, stk. 2 kan være relevant såfremt der er tale om krænkelse der foregår ved fysiske eksemplarer. Men det er nok ikke lige så relevant, når der er tale om krænkelse via Internettet, idet det her vil være langt mere effektivt at overvåge de elektroniske netværk, så man på den måde via IP-adressen har mulighed for at finde frem til fra hvor krænkelse foregår. Imidlertid er det muligt at ”gemme sig” bag proxyservere⁶⁸ i adskillige lande, hvorfor denne mulighed ikke altid er lige effektiv. Det er dog muligt at foretage ransagning for at sikre sig bevis for de filer, som krænkeren måtte have liggende på sin harddisk for dermed at finde frem til, hvilke filer vedkommende potentielt har downloadet og stillet til rådighed, hvorfor igen muligheden for automatisk overvågning ikke er så aktuel i netop disse sager. Muligheden for at finde en person ved hjælp af dennes mobiltelefon jf. RPL § 791a, stk. 5 kan naturligvis altid være relevant uanset typen af sag, og da et af kriterierne herfor er, at der skal være tale om efterforskning af en sag efter en bestemmelse der hjemler fængselsstraf i mindst 1 år og 6 måneder, er dette naturligvis også en mulighed i disse sager efter hævelsen af strafferammen i OPHL § 76, stk. 2 samt indførelsen af STRFL § 299 b.
- **Agentvirksomhed**, jf. RPL § 754a. Denne bestemmelse er interessant, idet der normalt i forbindelse med agentvirksomhed tænkes på den situation, at en civil betjent eksempelvis kontakter en pusher, og beder denne om lov til at købe euforiserende stoffer, hvorefter pusheren kan anholdes, såfremt denne tilbyder at sælge de euforiserende

---

⁶⁸ Se herom ovenfor i note 37

stoffer til betjenten. Men hvad hvis politiet med samtykke fra rettighedshaveren stiller et eller flere ophavsretligt beskyttede værker til rådighed via eksempelvis et filde-
lingsprogram⁶⁹ for derved at registrere hvem der downloader værkerne og dermed ha-
ve bevis for en overtrædelse af ophavsretsloven og dermed straffeloven?

Det er dog som udgangspunkt vigtigt at se på, om der overhovedet er tale om agent-
virksomhed. Ovenstående eksempel minder mest om en lokkedue som nævnt i Be-
tænkning nr. 1023, 1984 s. 160 eller dommen U 1988.960 Ø⁷⁰. I disse situationer an-
toges virksomheden at være under grænsen for, hvad der kunne karakteriseres som
agentvirksomhed, idet der ikke sker en direkte opfordring eller medhjælp til at begå
kriminalitet, og der er derfor som udgangspunkt ikke noget hjemmelskrav til disse for-
anstaltninger.

Såfremt politiet ønsker at foretage bevissikring i forhold til en person der uploader og
deler materiale via Internettet, kan der foretages download. Det kan diskuteres, om
denne form for bevissikring er agentvirksomhed, idet det på den ene side kan sidestil-
les det med at foretage køb af euforiserende stoffer jf. blandt andet U 1997.343 Ø om
bestilling af vareprøver. Men det der skal tages højde for i denne situation er, at krimi-
naliteten ikke sker i det øjeblik der rent faktisk sker et upload, altså i det øjeblik at po-
litiet eksempelvis begynder at downloade det ophavsretligt beskyttede materiale fra en
mistænkt krænker. Den kriminelle handling må anses for realiseret allerede i det øje-
blik krænkeren begynder at dele værket jf. OPHL § 2, stk. 4, nr. 1. Der sker således
ingen opfordring til at foretage noget strafbart fra politiets side, og forholdet falder
derfor under grænsen for, hvad der må karakteriseres som agentvirksomhed. Denne
type efterforskning kan altså godt foretages, men det er ikke omfattet af agentreglerne.
Der er dog visse aspekter af denne fremgangsmåde der betyder, at denne metode ikke
er helt så oplagt som det umiddelbart kunne fremstå. For det første skal der være tale
om en sag, hvor der er mistanke om at en strafbar lovovertrædelse er ved at blive be-
gået eller forsøgt. Det kan selvfølgelig anføres, at der bliver begået strafbare overtræ-
delser af ophavsretsloven hele tiden via Internettet, hvorfor politiet derigennem er be-
rettiget til at anvende denne form for efterforskning. Samtidig kan der argumenteres

---

⁶⁹ Selvom tilrådighedsstillingen sker med samtykke fra rettighedshaveren, ændrer dette ikke på den overtrædelse af ophavsretsloven som den der downloader begår, idet dette er ulovlig eksemplar fremstilling jf. OPHL § 2, stk. 2. Rettighedshaveren giver altså kun samtykke til at værket stilles til rådighed jf. OPHL § 2, stk. 3, men ikke til den eksemplar fremstilling der foretages ved downloaderen. Samtidig sikrer man sig ved at tilgængeliggøre værket ved hjælp af et filde-
lingsprogram, at det ikke vil være svært at bevise, at der fra downloaderens side har været forsæt til at begå en krænkelse af ophavsrettigheden til værket.

⁷⁰ Se ligeledes Gorm Toftegaard Nielsen, s. 79

for, at der må være særligt bestyrket mistanke om at der begås lovovertrædelser jf. ordlyden i RPL § 754 a, stk. 1, nr. 1, med henvisning til det omfang i hvilket der sker krænkelser af ophavsrettigheder på Internettet.

Problemet ligger i at finde ud af, hvornår der er tale om overtrædelser, der er grove nok til at være omfattet af STRFL § 299 b, idet der som nævnt nedenfor i kapitel III, D findes 3 forskellige påtaleformer indenfor den strafferetlige sanktionering af krænkelser af ophavsrettigheder, og det er kun tilfælde der omfattes af § 299 b, der er underlagt ren offentlig påtale. Da politiet ikke iværksætter efterforskning af forhold der ikke er omfattet af offentlig påtale, med mindre der sker en anmeldelse fra en påtaleberettiget jf. eksempelvis OPHL § 76, stk. 2 jf. RPL § 742, stk. 2, er det ikke umiddelbart en mulighed for politiet at iværksætte denne form for efterforskning. Det er ikke muligt på forhånd at vurdere, om en krænkelse er så omfangsrig, at den er omfattet af offentlige påtale i STRFL § 299 b, og det er derfor ikke umiddelbart muligt at iværksætte efterforskning med mindre der er foretaget en form for anmeldelse og klargørelse af, i hvilket omfang krænkelsen sker.

Såfremt der sker anmeldelse af krænkelser, som er omfattet af OPHL § 76, stk. 2, hvilken bestemmelse som udgangspunkt er omfattet af betinget offentlig påtale, kan politiet iværksætte den ovennævnte form for efterforskning, men problemet i forhold til undersøgelse af en enkelt bruger er, at såfremt der tilgængeliggøres en række ophavsretligt beskyttede værker, er der meget stor risiko for, at der ikke vil ses noget download fra netop den person politiet forsøger at skaffe beviser imod⁷¹. Så selvom politiet uden særlig hjemmel, og uden for kravet om en strafferamme på 6 år kan foretage denne type efterforskning, forekommer dette ikke være særlig effektivt.

- **Isolation i 8 uger** jf. RPL § 770c. Der er teoretisk set mulighed for at anvende isolationsfængsling i forbindelse med sager omfattet af STRFL § 299 b, idet et af kravene til isolationsfængsling i 4 eller 8 sammenhængende uger i RPL § 770c er en strafferamme på henholdsvis 4 og 6 år. Samtidig kan man som ovenfor nævnt tænke sig en situation, hvor det anses for nødvendigt at anvende varetægtsfængsling på grund af kollusionsfare jf. RPL § 762, stk. 1, nr. 3, jf. RPL § 770a, nr. 1. Dog er der samtidig krav

---

⁷¹ Ved anvendelse af fildelingsprogrammer er det ikke hele filen man downloader fra en bestemt computer, men man downloader dele af en fil fra forskellige kilder (se hertil note 39). Da der i forbindelse med populære filer (eksempelvis nyudkomne film og cd'er) vil være flere tusind kilder om at dele den samme fil, er der meget stor sandsynlighed for, at denne metode ikke vil være særlig effektiv, idet risikoen for, at der slet ikke bliver downloadet fra politiets delte filer vil være relativt høj, såfremt der er tale om populære filer. Er der ikke tale om populære filer, er risikoen naturligvis endnu højere, idet chancen for, at den mistænkte netop downloader disse er minimal, i forhold til det uoverskuelige antal filer der deles via Internettet.

om proportionalitet og nødvendighed for at reglerne om isolation kan anvendes over for en varetægtsfængslet mistænkt, og selvom det er nemt at skaffe sig af med beviserne i denne type sager, må det alligevel antages, at der skal en del til, for at retten vil anvende isolationsfængsling overfor en person der er sigtet efter STRFL § 299 b på baggrund af ulovlig fildeling. Bestemmelsen sigter også til at forhindre den mulighed, at en varetægtsfængslet påvirker andre indsatte som er medvirkende til overtrædelsen. Det er selvfølgelig også teoretisk set muligt i denne type sager, men der skal fortsat stærke grunde til anvendelse isolation, og dette er derfor reelt kun en teoretisk mulighed.

- **Aflæsning af oplysninger i ikke-offentligt informationssystem** jf. RPL § 791b, stk. 1, nr. 3. Denne mulighed er sandsynligvis en af de mest oplagte at anvende i forbindelse med ophavsretlige krænkelser der sker via Internettet. Som tidligere nævnt i kapitel IV.i.a.1 er hacking umiddelbart en af de mest effektive måder at sikre sig beviser på i denne type sager, idet man kan gå direkte ind på den formodede krænkers computer, og herefter finde ud af, hvad vedkommende har liggende af eventuelle ulovlige filer, hvorvidt disse deles via et fildelingsprogram, samt monitorere i hvilket omfang dette foregår. Man skal dog være opmærksom på problematikken som nævnt i kapitel V, hvorefter der skal foreligge en vis mængde beviser, før der kan findes frem til, hvilken bestemmelse der skal anvendes. Såfremt skal anvendes STRFL § 299 b, der som bekendt er den eneste af de 3 bestemmelser, der hjemler straf for krænkelse af ophavsrettigheder, der har en strafferamme på 6 år, skal der være tale om overtrædelser af en betydelig grovhed.
- **Anvendelse af bevismateriale som stammer fra ransagning vedrørende en anden lovovertrædelse** jf. RPL § 800. Såfremt der under en ransagning findes beviser for en strafbar lovovertrædelse, som ikke var den der lå til grund for den aktuelle ransagning, og som heller ikke efter reglerne i retsplejeloven kunne have dannet grundlag for ransagning, kan disse beviser anvendes under den videre efterforskning af lovovertrædelse som beviserne vedrører, men man kan som udgangspunkt ikke anvende beviserne under en efterfølgende retssag jf. RPL § 800, stk. 1. Imidlertid kan retten bestemme, at disse beviser alligevel kan anvendes, i tilfælde hvor efterforskningskridt ikke vil være egnede, efterforskningen vedrører en lovovertrædelse der kan medføre fængsel i 6 år eller mere, samt at det i øvrigt ikke er betænkeligt at anvende disse beviser i retten. Der kan eksempelvis være tale om en situation, hvor politiet under en ransagning hos en mistænkt finder en stort antal ulovlige kopier af edb-programmer, som politiet ud

fra regnskabsmateriale finder frem til er købt af en tredjemand, der erhvervsmæssigt har solgt disse ulovlige kopier. Det er ikke sikkert, at der havde været begrundet mistanke til at foretage ransagning hos denne i relation til krænkelsen tredjemand jf. RPL § 795, stk. 1, nr. 2, hvorfor der, såfremt der er tale om en overtrædelse der er grov nok til at være omfattet af STRFL § 299 b, kan være behov for anvendelse af RPL § 800 i forbindelse med adgangen til bevisfremlæggelse for retten.

I forbindelse med gennemgangen af de udvidede muligheder for bevissikring skal man naturligvis holde for øje, at proportionalitetsgrundsætningen jf. eksempelvis RPL § 791 c, stk. 2 skal overholdes, hvorfor eksempelvis anvendelse af RPL § 791 c som giver politiet mulighed for afbrydelse af telekommunikation i et bestemt geografisk område nok næppe vil blive det anvendt i relation til ophavsretlige krænkelser, selvom disse teoretisk set kan medføre straf i form af op til 6 års fængsel. Imidlertid blev denne bestemmelse indført ved lov nr. 542 af 8. juni 2006 med overskriften *Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme m.v.*, og det vil efter min opfattelse være at strække forståelsen af betegnelsen ”m.v.” at begynde på denne type indgreb i forbindelse med ulovlig deling af ophavsretligt beskyttede værker, uanset hvor omfangsrige krænkelserne så måtte være.

V - Kritik at påtalereglerne sammenholdt med bevissikringsreglerne.

Som ovenfor anført er der ved indførelsen af det nuværende system vedrørende de strafferetlige sanktionsmuligheder indført et påtalesystem som består af 3 forskellige former: privat påtale i OPHL § 76, stk. 1, betinget offentlig påtale i OPHL § 76, stk. 2 jf. henholdsvis OPHL §§ 81, stk. 1 og 82 og almindelig offentlig påtale i STRFL § 299 b. Ideen bag ved disse forskellige former for påtale er en forskel i grovhed og dermed offentlig interesse, idet OPHL § 76, stk. 1 hjemler straf i form af bøde, OPHL § 76, stk. 2 straf i form af fængsel i op til 1 år og 6 måneder og STRFL § 299 b fængsel i op til 6 år. Jo grovere forbrydelse, jo større værdier og strafværdighed, og dermed jo større offentlig interesse.

Der opstår dog væsentlige problemer i forbindelse med disse påtaleformer: Der findes visse indikatorer for, efter hvilke bestemmelser man skal gå frem, når der er tale om forskellen mellem OPHL § 76, stk. 1 og stk. 2, idet det af ordlyden i § 76, stk. 2 fremgår, at man skal anvende denne bestemmelse i fald overtrædelser foretages forsætligt, erhvervsmæssigt i et bety-

deligt antal eksemplarer eller hvis værkerne gengives på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, som eksempelvis ved deling via Internettet. Grovheden i at sprede værker over Internettet består primært i den mængde af eksemplarer, en sådan spredning kan medføre, uden af dette kræver andet end ubetydelige ressourcer fra dem der henter og deler filerne. Rettighedshaverne vil dog nok ønske at sikre sig en vis mængde beviser forud for en anmeldelse til politiet, idet en enkelt overtrædelse ved deling af et værk over Internettet antageligt ikke er noget politiet vil forbruge mange ressourcer på, når man ser på nødvendigheden af politiets prioritering af opgaver⁷². Man kan selvfølgelig blive ved med at tjekke, om personen fortsætter med ulovligt at dele ophavsretligt beskyttet materiale, men dette kan tage lang tid, og rettighedshaveren ønsker sandsynligvis samtidig som rettighedshaver, at krænkelserne bliver stoppet hurtigt, idet der netop kan ske en betydelig eksemplar fremstilling på meget lidt tid ved disse former for krænkelser. Ved en fogedforretning jf. retsplejelovens kapitel 57 a kan rettighedshaveren hurtigt sikre sig beviser for hvad en person har downloadet, ved at undersøge den påståede krænkers computer, og på denne måde finde frem til, hvor mange filer der ligger herpå. Det skal dog naturligvis holdes for øje, at det faktum, at en person eksempelvis har musikfiler liggende på sin computer, ikke nødvendigvis er bevis for en krænkelse, da det er lovligt at foretage denne form for privat eksemplar fremstilling, i de tilfælde hvor man for eksempel for nemheds skyld vil samle sin musik på en harddisk i stedet for at have dette liggende på cd'er, hvorefter man for eksempel konverterer sine cd'er til mp3 format og lægger dem på en harddisk jf. reglerne om privatkopiering i OPHL § 12⁷³.

Går rettighedshaveren frem efter § 76, stk. 1, kan reglerne i retsplejelovens kapitel 57 a anvendes til at sikre sig beviser for en krænkelse jf. RPL § 653, stk. 2, nr. 3. Det er naturligvis muligt at anmode om bevissikring simpelthen ud fra det faktum at der er begået en krænkelse jf. RPL § 653c, stk. 2, nr. 1, og det er således ikke nødvendigt at henvise til at krænkelsen er omfattet af OPHL § 76, stk. 1. Samtidig henvises der i § 76, stk. 1, nr. 1 og 2 til de samme krænkelser som nævnes i RPL § 653, stk. 2, nr. 1, med undtagelse af OPHL § 77, som jo er en straffebestemmelse i sig selv.

Efter RPL § 653c, stk. 1 skal der inden 4 uger fra rekvirenten modtager meddelelse om, at undersøgelsen er afsluttet anlægges sag vedrørende de krænkelser som begrundede begæringen om bevissikring. Overskrides denne frist, skal alt bevismateriale på opfordring fra rekviritus tilbageleveres, og beviserne kan ikke anvendes som bevis for krænkelser eller overtrædel-

---

⁷² Ib Henricsson, s. 103 samt s. 518

⁷³ Schovsbo og Rosenmeier s. 170

ser. Rettighedshaverne står altså i en situation, hvor disse som ovenfor nævnt har meget begrænsede midler til udenretligt at sikre sig beviser for en formodet krænkelse. For at finde ud af hvilken bestemmelse der skal anvendes, OPHL §§ 76, stk. 1, 76 stk. 2 eller STRFL § 299 b må det forsøges at få en form for overblik over, i hvilket omfang den formodede krænkelse er sket, idet omfanget i disse sager er den primære indikator for hvor groft et forhold er, og dermed hvilken bestemmelse forholdet er omfattet af⁷⁴.

Der kan tages udgangspunkt i et princip om mindste kriterium, idet alle groft uagtsomme og forsætlige overtrædelser af hovedbeskyttelsen i OPHL §§ 2 og 3 er omfattet af § 76, stk. 1, og der vil herefter som udgangspunkt kunne gennemføres en bevissikring ved hjælp af fogedretten med baggrund i denne bestemmelse. Såfremt der findes frem til beviser, der underbygger formodningen for, at der er sket en eller flere krænkelse som omfattes af OPHL § 76, stk. 1 er der ikke noget problem, idet man i så fald i en efterfølgende retssag blot kan nedlægge påstand om bøde ved siden af det erstatningskrav som rettighedshaveren sandsynligvis også vil påstå.

Der opstår imidlertid et problem, i det øjeblik, hvor der findes frem til beviser for en overtrædelse, der efter omstændighederne må anses for omfattet af de strengere bestemmelser i OPHL § 76, stk. 2 og STRFL § 299 b, og rettighedshaveren herefter ønsker at den krænkende bliver straffet med fængsel, idet denne herefter må indgive anmeldelse af det omfattede forhold til politiet som så vurderer, om der er grundlag for at rejse tiltale jf. RPL § 742. Selvfølgelig kan sagen fortsættes efter OPHL § 76, stk. 1, men også rent økonomisk kan rettighedshaveren have stor interesse i at lade politiet forestå efterforskningen i forhold til det strafferetlige aspekt af sagen, idet man ellers kan risikere at afholde betydelige omkostninger i form af eksempelvis advokathonorar i forbindelse med en strafferetlig forfølgning af den påståede krænker. Samtidig har politiet som ovenfor nævnt væsentligt flere ressourcer og især efterforskningsmuligheder at benytte sig af i forbindelse med efterforskningen, hvorfor rettighedshaver samtidig som kan have en ren bevismæssig interesse i at lade sagen køre under de strafferetlige former. Der er naturligvis mulighed for at få tilkendt et erstatningsbeløb i forbindelse med en straffesag jf. RPL § 685. Ses der på denne mulighed sammen med politiets udvidede efterforskningsbeføjelser kan det være meget interessant for en rettighedshaver at forfølge erstatningskravet sammen med straffesagen, da der herefter er udvidede muligheder for samtidig at bevise omfanget af de påståede krænkelse. Det er dog i denne forbindelse vigtigt at

---

⁷⁴ Se forarbejderne til lov nr. 352 af 19. maj 2004, bemærkningerne til ændring af straffeloven, nr. 14

være opmærksom på rettens mulighed for at henvise erstatningskravet til civilt søgsmål jf. RPL § 992.

Imidlertid kræves det i RPL § 653c, stk. 1 at *rekvirenten* rejser sag vedrørende de krænkelser der lå til grund for anmodningen om bevissikring, hvorfor kravet ikke vil kunne anses for opfyldt ved anmeldelse til politiet, henset til, at en anmeldelse til politiet ikke er det samme som at rejse sag.

Som udgangspunkt ville det optimale naturligvis være, at der var mere end sparsom praksis at henvise til i forbindelse med at finde frem til, hvilken bestemmelse man skal anvende, når en rettighedshaver ønsker en krænker straffet for sine handlinger.

Når der intetsteds er en mere udførlig vejledning i reglerne om påtale omkring hvornår et forhold er omfattet af den ene, anden eller tredje påtalemulighed, kan det undre, at der ikke under reglerne i retsplejelovens kapitel 57 a er indsat en bestemmelse, hvorefter de beviser der sikres ved fogedforretningen jf. RPL § 653 kan overgives til politiet, såfremt der ved fogedforretningen findes beviser for, at der er sket krænkelser i et sådant omfang, at disse må antages at være omfattet af de strengere bestemmelser i OPHL § 76, stk. 2 eller STRFL § 299 b.

Det ville efter min overbevisning være relativt uproblematisk at indsætte en sådan bestemmelse, henset til, at kravene til bevissikring jf. retsplejelovens kapitel 57 a og ransagning i retsplejelovens kapitel 73 stemmer nogenlunde overens. I kapitel 57 a skal det sandsynliggøres, at rekviritus har begået eller vil begå en krænkelse, ligesom det skal sandsynliggøres, at bevis for krænkelsen og dennes omfang vil kunne findes i de lokaler som ønskes undersøgt jf. RPL § 653, stk. 1. Kriterierne for ransagning efter retsplejelovens kapitel 73 er at den hos hvem man ønsker at ransage med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse der er undergivet offentlig påtale, og at ransagningen skal være af væsentlig betydning for efterforskningen. Spørgsmålet om bevissikring jf. retsplejelovens kapitel 57 a bliver bedømt af fogedretten jf. RPL § 653 a, stk. 1 mens spørgsmål om ransagning hos mistænkt som udgangspunkt behandles af retten jf. RPL § 796, stk. 2. Udover at kriterierne derfor stemmer nogenlunde overens, er der samtidig i begge tilfælde tale om et indgreb der er styret af et retsorgan, hvorfor der ikke blot er tale om ukontrolleret bevissikring i nogle af tilfældene.

For at imødegå alle eventualiteter kan der eksempelvis indsættes en bestemmelse, der stiller som kriterium for overdragelse af de fremskaffede beviser til politiet, at bevissikringen skulle kunne have været gennemført som en ransagning, og at kriterierne herfor altså er opfyldt jf. reglerne i retsplejelovens kapitel 73.

Det er altså efter min mening oplagt at indsætte en sådan regel i retsplejelovens kapitel 57 a, eksempelvis som en tilføjelse til den nuværende § 653c, idet der samtidig i en sådan bestemmelse kan anføres, at fristen i RPL § 653c, stk. 1 på 4 uger suspenderes ved bevisernes overgivelse til politiet, og at fristen begynder at løbe igen, såfremt politiet vurderer, at der ikke er grundlag for at påtale den påståede krænkelse. Ligeledes kan det af bestemmelsen fremgå, at såfremt politiet vælger at påtale krænkelsen, vil der ikke længere løbe en sådan frist, således at der er tale om en bestemmelse der ækvivalerer ordlyden i RPL § 653c, stk. 1.

Man kan jf. RPL § 653, stk. 2, nr. 1 anmode fogedretten om at der skal foretages bevissikring alene med den begrundelse, at der er sket en krænkelse af rettighederne til værket, jf. eksempelvis OPHL §§ 2 og/eller 3, og man behøver altså ikke at henvise til, at der er tale om en krænkelse der er omfattet af OPHL § 76, stk. 1. Dette vil i mange tilfælde være relevant, idet man for at kunne henføre forholdet under reglerne om straf i ophavsretslovens kapitel 7, skal godtgøre, at de påståede krænkelse er foretaget som minimum ved grov uagtsomhed. Dette er ikke nødvendigt med henvisning til, at der er foretaget en krænkelse i det hele taget. De videre problemer løses dog ikke på denne måde, idet rekvirenten, såfremt der findes frem til, at der er sket krænkelse, som er omfattet af OPHL § 76, stk. 2, fortsat ikke har rejst sag som anført i RPL § 653c, stk. 1 i det tilfælde, hvor der foretages anmeldelse til politiet.

VI – Gennemgang og vurdering af praksis

I dette kapitel vil jeg foretage en gennemgang af relevant praksis hvor bestemmelserne i OPHL § 76 samt STRFL § 299 b har været anvendt, for dermed at forsøge at skabe et overblik over omfanget af anvendelsen samt hvorledes bestemmelserne anvendes.

Der findes ikke nogen trykte domme hvor straffebestemmelserne er anvendt, der direkte relaterer sig til krænkelse via Internettet. Dog er det relevant at foretage en opsummering af de domme, der foreligger på området, idet det herved er muligt at få en ide om, hvordan man bedømmer de ophavsretlige krænkelse, når der er tale om straf. Jeg vil herunder forsøge at skabe et overblik over, hvad der ifølge praksis skal til for at overtrædelser er omfattet af henholdsvis OPHL § 76, stk. 1, stk. 2 og STRFL § 299 b samt hvordan straffene bliver fastsat.

De nedenstående domme vedrører kun anvendelsen af straffebestemmelserne, men af relevant praksis er naturligvis også sager som U 2001.1572 V og U 2005.60 V som er nævnt ovenfor i kapitel II.C.

A. Dommene

i. U 1983.976 Ø

Sagsøgte havde i denne sag foretaget kopiering, salg og udlejning af filmværker i strid med rettighedshavernes eneret jf. ophavsretsloven. Det lagdes af retten til grund, at sagsøgte i strid med ophavsretsloven havde afsat ca. 2.000 kopier af forskellige filmværker, og retten fastsatte herefter en erstatning på 1,2 millioner kr. som skulle betales til de respektive rettighedshavere. Samtidig idømtes den sagsøgte en bøde på 10.000 kr. jf. den dagældende OPHL § 55, stk. 1, nr. 1., idet påstanden om straf var nedlagt af sagsøgerne. Man kan undre sig over størrelsen af bøden, idet der er tale om et relativt højt erstatningskrav på 1,2 millioner kr., og en bøde på 10.000 kr. synes derfor noget lav, henset til eksempelvis dommen *U 1991.216 /1*, hvor der var tale om erstatning på 100.000 kr. og en bøde på 5.000 kr. Imidlertid kan det naturligvis samtidig anføres, at der ikke på daværende tidspunkt var meget praksis at holde sig til, hvorfor retten muligvis har villet være forsigtig med at anlægge et alt for højt straffeniveau.

ii. U 1997.503 Ø

I sagen havde en krænker fremstillet kopier af værker der var lavet af forskellige billedkunstnere, herunder blandt andet værker af Henry Matisse, Andy Warhol og Asger Jorn.

Da der var tale om en sag efter den dagældende OPHL § 76, stk. 2 rejst af anklagemyndigheden jf. den dagældende § 82, skulle det bevises, at der var forsæt til krænkelsen af de beskyttede værker, idet bestemmelsen heller ikke på daværende tidspunkt omfattede uagtsomhed. Samtidig skulle der være tale om en erhvervmæssig krænkelse, se herom nærmere ovenfor i kapitel II

I.A.i. Disse kriterier var alle opfyldt i denne sag, idet det som anført ovenfor lagdes til grund, at der ved fremstillingen af 11 ud af i alt 17 fremstillede billeder var sket forsætlig krænkelse af ophavsretten til værkerne jf. OPHL § 2 ved fremstillingen, ligesom man lagde til grund, at disse 11 billeder var fremstillet til brug for videresalg.

Det skal samtidig nævnes, at den tiltalte tidligere var blevet dømt i en lignende sag, hvor han havde solgt et værk under foregivelse af, at det var et originalt maleri af Carl-Henning Petersen. At der var tale om erhvervmæssig kopiering var derfor ikke så svært at bevise, idet man måtte antage, at fremstillingen af malerierne havde samme formål som tidligere.

Straffen i sagen fra 1997 blev fastsat til en bøde på 5.000 kr., mens straffen i den tidligere sag, som blev pådømt i 1993, var blevet fastsat til 5 måneders betinget fængsel. Forskellen i de 2 sager var, at i sagen fra 1993 havde den tiltalte nået at sælge et maleri, og herved påført købe-

ren et formuetab på 100.000 kr., og det var altså en overtrædelse af både ophavsretslovens § 2 og straffeloven § 285, stk. 1 jf. § 279 og der var altså tale om en straf for bedrageri og ikke alene for krænkelse af ophavsretsloven.

De fire af de 17 fremstillede malerier var så langt fra originalen, at det lagdes til grund, at disse ikke krænkede ophavsmændenes rettigheder.

Retten lagde derudover fejlagtigt til grund, at fordi der for så vidt angik 2 af de i alt 17 fremstillede malerier ikke var sket fremstilling med henblik på videresalg, var der, for så vidt angik disse malerier, ikke tale om krænkelse af ophavsmændenes rettigheder. Det er naturligvis rigtigt, at der ikke i disse 2 tilfælde var tale om krænkelse der var omfattet af OPHL § 76, stk. 2, da der skulle være tale om erhvervsmæssig overtrædelse af OPHL, men der var ikke desto mindre sket overtrædelse af kunstnerens rettigheder jf. OPHL § 2, stk. 1, idet der ikke efter denne bestemmelse af krav om, at eksemplarer bliver fremstillet erhvervsmæssigt.

Det kan diskuteres, om der i en sag af denne type, hvor der godt nok ikke var blevet fremstillet eksemplarer i et stort omfang, men hvor de enkelte værker potentielt havde en stor økonomisk skadeværdi, kunne pålægges en større straf end en bøde på 5.000 kr. Sammenholdes dommen eksempelvis med *TfK 2006.428 OE* og herunder begrundelsen i byrettens dom, var den omstændighed, at der var kopieret ophavsretligt beskyttede værker, og foretaget eller forsøgt salg af disse, og den økonomiske værdi der var forbundet hermed nok til, at der blev idømt fængselsstraffe på op til 1 år. Det forekommer derfor besynderligt, at der tilsyneladende i *U 1997.503 Ø* er lagt vægt på, at fordi værkerne ikke var blevet videresolgt, skulle straffen ikke fastsættes højere. Det selvfølgelig tages med i betragtning, at i 1997 var strafferammen i STRFL § 279 1 år og 6 måneder jf. STRFL § 285, mens strafferammen efter OPHL § 76, stk. 2 fortsat kun var på 1 år jf. specialets kapitel III.A.i.

Man skal dog fortsat have for øje, at krænkelse af OPHL § 2, som var fuldbyrdet i sagen, ligesom STRFL § 279 er en *økonomisk* krænkelse/forbrydelse, og den potentielle skadevirkning af kopiering af 11 værker af anerkendte kunstnere potentielt er endog meget omfattende, hvorfor en bøde på 5.000 kr. forekommer som en meget lav straf, når retten samtidig lagde til grund, at de 11 malerier var fremstillet med videresalg for øje.

iii. *TfK 2001.615 OE*

Dommen omhandlede en privatperson, der over en periode havde brændt 5.424 cd'er indeholdende ulovlige kopier af ophavsretligt beskyttede værker, herunder edb-programmer, lydoptagelser og computerspil, ligesom han havde solgt mindst 2.419, erhvervsmæssigt, idet tiltalte blandt andet havde anskaffet maskiner til fremstilling af disse kopier, herunder en fotokopie-

ringsmaskine til fremstilling af omslag til de fremstillede cd'er. Desuden havde tiltalte været nødt til at ansætte 2 medhjælpere i forbindelse med virksomheden, hvorefter det lagdes til grund, at der var tale om erhvervsmæssig virksomhed, jf. OPHL § 76, stk. 2 og ikke blot hobbyvirksomhed. Den tiltalte blev idømt en 25.000 kr. med forvandlingsstraf på 14 dages fængsel, ligesom der skete udbyttekonfiskation af 60.000 kr. for indtjeningen fra salg af cd'er samt konfiskation af 37.500 kr. svarende til provenuet fra salg af farvekopimaskinen. Der kan naturligvis kun gisnes om, hvorvidt denne sag ville have været omfattet af STRFL § 299 b, såfremt denne bestemmelse havde eksisteret på tidspunktet for dommen, men når man ser på omstændigheder omkring nedenstående sag *U 2008.1801 Ø* må det nok lægge til grund, at dette ikke ville have været tilfældet. Sagens omstændigheder falder da også fint ind under beskrivelsen af gerningsindholdet i OPHL § 76, stk. 2, idet skærpende omstændigheder blandt andet er at krænkelserne begås erhvervsmæssigt, samt at der spredes eksemplarer blandt almenheden i et betydeligt antal.

iv. U 2001.2594 Ø

I sagen var der tale om bygningstegninger til et typehus, til hvilke et byggeselskab havde rettighederne. Sagsøgte var igennem sit arbejde kommet i besiddelse af tegningerne vedrørende det omhandlede typehus, og havde efterfølgende taget kopier af disse, og indsendt dem for opnåelse af byggetilladelse, ligesom han senere havde opført et hus på baggrund af tegningerne.

Sagsøgte blev idømt at betale erstatning på 60.000 kr. og en bøde på 2.000 kr. og forvandlingsstraf på 6 dages hæfte jf. OPHL § 76, stk. 1, nr. 1, jf. OPHL § 2. Byretten bemærkede blandt andet, at henset til størrelsen af den betalte erstatning samt at der var tale om en første gangsforseelse, skulle bøden alene fastsættes til 2.000 kr. Østre Landsret stadfæstede denne afgørelse med samme begrundelse.

Man studser over byrettens bemærkning vedrørende erstatningens størrelse, idet den fastsatte erstatnings størrelse og straffesanktionen ikke umiddelbart har noget med hinanden at gøre. I denne sag fastsattes erstatningen der blev tilkendt sagsøger jf. OPHL § 83 til dækningsbidraget, altså det beløb som sagsøger ville have modtaget, såfremt man skulle have ret til at anvende tegningerne fra rettighedshaveren. Dette følger naturligvis af det overordnede princip i dansk erstatningsret, hvorefter en erstatning aldrig skal fastsættes til mere, end det der er mistet for den erstatningsberettigede.

Det fremgår ikke direkte af dommen, hvordan den idømte erstatning er inddraget i udmålingen af bødestrafen. Der er 2 muligheder, hvoraf den ene efter omstændighederne er korrekt og den anden ikke er:

Såfremt retten ved udmålingen af bødestrafen har set på den idømte erstatning, for på den måde at fastslå hvilke økonomiske konsekvenser den ophavsretlige krænkelse har haft for *rettighedshaveren*, er der ikke noget påfaldende ved bemærkningen, idet der er tale om krænkelse af økonomiske rettigheder jf. OPHL § 2, hvorfor grovheden af overtrædelsen blandt andet må fastslås ud fra den økonomiske værdi af krænkelsen. Denne måde at fastslå grovheden på stemmer ligeledes overens med de øvrige domme på området, ligesom man kan henvise til dommen *FED 1999.1734 Ø*, hvorefter den dømte blev pålagt en bøde på 1.500 kr., hvor det samlede erstatningskrav var på 40.000 kr.

Har retten derimod ved udmålingen af bødestrafen taget hensyn til den økonomiske konsekvens som erstatningen har for *den dømte* er sagen en noget anden. Hvis der i forbindelse med udmålingen af straffen i disse sager samtidig tages hensyn til, at det er en økonomisk byrde, at der skal betales det, som skulle have været betalt, såfremt ydelse var blevet erhvervet en på lovlig vis, bliver straffesanktionen efter min mening blot til en lidt irrelevant sidebemærkning, hvilket til dels fjerner effekten heraf, nemlig at man skal straffes for sine strafbare lovovertrædelser.

Sammenlignes bødestørrelsen med den der blev fastsat i *FED 1999.1734 OE* virker det mest sandsynligt, at erstatningens størrelse er anvendt som en angivelse af den økonomiske konsekvens af krænkelsen, for dermed at få en angivelse af grovheden og derefter udmåle bøden passende på dette grundlag, og begrundelsen vil altså være fuldstændig i overensstemmelse med de øvrige domme på området, herunder eksempelvis *TfK 2006.428 OE* samt *U 2008.1801 Ø*.

Er det derimod et hensyn til den økonomiske konsekvens for krænkeren der tages er begrundelsen forkert, og det vil herefter blot være heldigt, at dette hensyn ikke er taget i nogen af de efterfølgende domme.

v. Utrykt dom fra Retten i Randers af d. 22. maj 2006⁷⁵

I sagen var der tale om en privatperson, der var tiltalt for overtrædelse af STRFL § 299 b idet han igennem en periode på 2-3 år havde foretaget digital kopiering af ophavsretligt beskyttede værker i form af film, musik og spil. Den tiltalte havde solgt et antal kopier til uidentificerede

---

⁷⁵ Schovsbo og Rosenmeier, s. 528

personer med mindre fortjeneste. Der var på den tiltaltes bopæl fundet samlet ca. 37.000 ophavsretligt beskyttede værker i digitalt format på den tiltaltes computer. Den tiltalte blev idømt betinget fængsel i 3 måneder, blandt andet med henvisning til, at krænkelserne var sket over en årrække og ikke med henblik på salg.

vi. Tfk 2006.428 OE

I sagen var der tale om flere personer der i løbet af en periode og á flere omgange via forskellige firmaer at havde fået fremstillet, importeret og erhvervsmæssigt solgt et stort antal cd'er indeholdende edb-programmer, computerspil og musiknumre. Der var i alt 8 tiltalte, som hver især i byretten blev idømt fængsel i 1 år, ubetinget (T1), 8 måneder, ubetinget (T2), 3 måneder, ubetinget (T3), 60 dage, betinget (T4 og T5), 4 måneder, betinget (T6) samt bødestraf på 25.000 kr. (T8). De 3 i landsretten dømte havde hver især ulovligt foranlediget kopieret eller forsøgt at kopiere, importeret eller forsøgt at importere og erhvervsmæssigt solgt eller forsøgt at sælge henholdsvis 1,1 til 1,2 millioner, 400.000 og 900.000 til 1 million cd'er indeholdende ophavsretligt beskyttede edb-programmer, computerspil og musik. Blandt andet havde de tiltalte afgivet ordre til et østrigsk firma om fremstilling af 216.000 cd'er indeholdende ophavsretligt beskyttede edb-programmer og computerspil, men inden ordren blev udført, havde den østrigske virksomhed anmodet om fremsendelse af de relevante licensaftaler. Landsretten lagde i dommen vægt på, at der var tale om organiserede og professionelt tilrettelagte overtrædelser, den betydelige økonomiske værdi der måtte antages at være involveret i overtrædelserne, både i relation til den uberettigede fortjeneste samt det økonomisk tab for rettig-hedshaverne⁷⁶, ligesom 2 af de tiltalte tidligere havde været straffet for henholdsvis lignende krænkelser i tyskland samt for tyveri og røveri. Den tredje tiltalte havde ikke tidligere været straffet. De tre tiltalte blev idømt henholdsvis 1 års, 8 måneders og 3 måneders fængsel jf. STRFL § 299 b, jf. OPHL § 76, stk. 2. Kun straffen på 3 måneder blev gjort betinget, blandt andet henset til at den dømte ikke tidligere dømt samt dennes gode sociale forhold.

Der er naturligvis ikke tvivl om, at forholdene var omfattet af OPHL § 76, stk. 2, idet der var tale om så omfangsrige krænkelser samt at disse var foretaget erhvervsmæssigt. Omfanget af krænkelserne taget i betragtning ville det nok også have være betænkeligt, hvis retten var kommet frem til, at krænkelserne ikke var omfattet af STRFL § 299 b, idet der er tale om så omfangsrige krænkelser, at det må siges, at omstændighederne er omfattet af ordlyden

---

⁷⁶ Såfremt man sammenholder dommen med eksempelvis U 2008.1801 Ø/ Tfk 2008.528/2OE og U 2005.60 V vil man komme frem til, at et erstatningskrav i denne sag ikke umiddelbart vil være på under 100 millioner kr.!

”...forholdet skønnes at være så groft, at samfundets reaktion bør komme til udtryk ved anvendelse af straffeloven frem for ophavsretsloven.”⁷⁷

vii. U 2008.1801 Ø

Sagen handlede om et ægtepar, som havde foretaget ulovlig kopiering af 410 ophavsretligt beskyttede musik-cd'er. De havde samtidig solgt ca. 200 af disse og opnået en fortjeneste på ca. 4.000 kr. De havde altså foretaget en erhvervsmæssig krænkelse af ophavsretten til værkerne jf. OPHL § 76, stk. 2, jf. OPHL § 2.

AntiPiratGruppen havde samtidig med anklagemyndighedens påstand om straf nedlagt påstand om erstatning svarende til et vederlagskrav på 58.000 kr. jf. OPHL § 83, stk. 1, nr. 1, tillige med et krav om erstatning for anden skade, herunder markedsforstyrrelse o. lign. på et tilsvarende beløb jf. OPHL § 83, stk. 1, nr. 2, og altså et samlet erstatningskrav på 116.000 kr.

De tiltalte havde fremstillet en liste med i alt 725 titler på cd'er, som de havde udleveret til venner og bekendte, hvorfor AntiPiratGruppen påstod sig berettiget til erstatning for alle disse, idet de var enten solgt eller forsøgt solgt jf. STRFL § 21 ifølge den fremstillede liste. Det skal samtidig holdes for øje, at hver cd indeholder et givent antal værker, idet hver cd indeholder et givent antal musiknumre, hvilket af AntiPiratGruppen var påstået opgjort til 10 numre pr. cd, eller i alt salg eller forsøg på salg af 7.250 ophavsretligt beskyttede værker.

Anklagemyndigheden havde nedlagt påstand om straf jf. STRFL § 299 b jf. OPHL § 76, stk. 2, og de tiltalte blev dømt efter denne bestemmelse i byretten, idet byretten udtalte: ”*Ved ransagningen hos de tiltalte blev der fundet udstyr, materialer, lydfiler, lister mv., der må være anvendt eller tiltænkt anvendt af de tiltalte i forbindelse med piratkopiering og salg af piratkopier i mindst det omfang, der er anført i tiltalen*”. Byretten dømte de tiltalte til betinget fængsel i 30 dage jf. STRFL § 299 b, jf. OPHL § 76, stk. 2 for kopiering af 5740 ophavsretligt beskyttede værker og salg af 2800 af disse. Imidlertid blev dette afvist af landsretten, idet retten ikke mente, at krænkelseerne var tilstrækkeligt grove og omfangsrige til, at disse kunne være omfattet af denne bestemmelse, blandt andet henset til, at det ikke fandtes godtgjort, at de tiltalte havde solgt mere end ca. 200 cd'er, samt at vindingen ved dette salg havde overstegget 4.000 kr., hvorfor de tiltalte alene blev dømt for overtrædelse af OPHL § 76, stk. 2 og herefter blev idømt 20 dages betinget fængsel. De blev herudover i byretten dømt til at betale erstatning på 90.000 kr. til AntiPiratGruppen, hvilket krav dog afvistes i landsretten henset til,

---

⁷⁷ Forarbejderne til lov nr. 352 af 19. maj 2004, bemærkningerne til ændring af ophavsretsloven, nr. 1.

at kravet ikke var dokumenteret under sagen, og retten tog derfor ikke spørgsmålet under påkendelse jf. RPL § 992.

VII – International regulering og udenlandske retssystemer

A. International regulering, herunder europæisk og folkeretlig regulering

Intellektuelle frembringelser er i sin natur ikke begrænset til kun at blive udbredt indenfor landets grænser, idet eksempelvis løsning af et teknisk problem, som har global nyhedsværdi kan være lige så interessant for en person fra et andet land som for en fra det land i hvilket opdagelsen er gjort. Samtidig er eksempelvis musik-, film-, IT-, litteratur-, og billedkunstdustri så globalt orienteret, at det er nødvendigt at finde en form for ensretning af beskyttelsen af disse, for dermed at sikre en nem adgang til beskyttelse for alle ophavsmænd og rettighedshavere tillige med adgang til distribution af værker uden at skulle sætte sig ind i helt nye grundsætninger, som eksempelvis den formfri beskyttelse indenfor ophavsretten jf. Bernerkonventionen.

For at opnå de bedst mulige forudsætninger for ophavsmænd og rettighedshavere er der blevet skabt en række internationale konventioner, herunder eksempelvis Bernerkonventionen⁷⁸ og TRIPS-aftalen⁷⁹, ligesom det indenfor det europæiske samarbejde er søgt at ensrette medlemslandenes lovgivning mest muligt ved hjælp af direktiver som Infosoc-direktivet⁸⁰, Edb-direktivet⁸¹ og Retshåndhævelsesdirektivet⁸². Særligt i relation til dette speciales fokus på krænkelse begået via Internettet, er det relevant at omtale disse internationale tiltag. En af Internettets største styrker er jo netop, at man fuldstændig ubesværet kan kommunikere og udveksle informationer på tværs af landegrænser, og ved krænkelse begået via eksempelvis en fildelingstjeneste skelnes der ikke imellem, hvilket land man down- eller uploader til, og man kan dele til og hente fra adskillige lande på én gang.

Gennemgangen bliver opdelt i henholdsvis europæiske og folkeretlige reguleringer.

---

⁷⁸ Bernerkonventionen (BKV) af 09/09/1886 til værn for litterære og kunstneriske værker

⁷⁹ Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights

⁸⁰ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet

⁸¹ Rådets direktiv 91/250/EØF af 14. maj 1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer

⁸² Europaparlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder

i. Europæisk regulering

Formålet med den europæiske ophavsret er ikke at skabe et samlet lovgrundlag, under hvilket man har fælles regulering af rettigheder, sanktioneringer o. lign. men at opnå harmonisering af rettighederne i medlemslandene, så man ikke har vidt forskellige rettigheder i de enkelte lande, men et mere gennemskueligt system, hvor rettighederne tilnærmelsesvist ligner hinanden, og man derfor ikke skal bruge store ressourcer på at tilegne sig viden om, hvordan man beskytter sine værker i de enkelte medlemslande. Samtidig vil man med en sådan harmonisering modvirke, at ophavsretten bliver en forhindring for varers og tjenesters frie bevægelighed samt sikre samarbejdet mellem de enkelte medlemslande i forbindelse med udveksling og beskyttelsen af værkerne.

På IT-området kom den første påvirkning fra EU i 1989, da kommissionen kom med sin Grøn bog om ophavsret og den teknologiske udfordring⁸³ som blandt andet vedrører emner som piratkopiering, privatkopiering, beskyttelse af edb-programmer, beskyttelse af databaser samt samfundets rolle i multilaterale og bilaterale relationer. Baggrunden for denne grøn bog var den stigende fokusering på vigtigheden af udvikling af ophavsretlig beskyttelse, herunder at man optimerede beskyttelsen for nytilkomne værkstyper som for eksempel edb-programmer og databaser⁸⁴. Grøn bogen er senere blevet suppleret ved Grøn bog af 20. november 1996⁸⁵.

Der er efterfølgende fremkommet en række direktiver som udspringer af det europæiske samarbejde, og som har til formål at skabe den ovennævnte harmonisering, herunder som tidligere nævnt Edb-direktivet (dir. 91/250), Infosoc-direktivet (dir. 2001/29) og Retshåndhævelsesdirektivet (2004/48).

Danmark er EU-retligt forpligtet til at beskytte værker fra andre lande indenfor Det Europæiske Økonomisk Samarbejdsområde (EØS) på samme måde som danske værker. Dette er, til trods for den i forvejen indførte beskyttelse i udlandsordningen jf. OPHL § 88, direkte indføjet i OPHL §§ 85-87.

Af primær relevans for nærværende speciale er Infosoc-direktivet og Retshåndhævelsesdirektivet, hvorfor disse vil blive gennemgået nedenfor. Edb-direktivet er naturligvis af stor betydning for den ophavsretlige beskyttelse, men fokuserer på beskyttelsen af edb-programmer,

---

⁸³ KOM [1988] 0172. Se ligeledes Mads Bryde Andersen s. 281f

⁸⁴ KOM [1988] 0172 s. 2

⁸⁵ KOM [1996] 568.

hvilket som anført i kapitel II.D. er en vigtig del af den ophavsretlige beskyttelse, men Edb-direktivet beskæftiger sig primært med hvornår et edb-program kan beskyttes som et ophavsretligt værk, og ikke hvilke sanktioner en krænkelse vil medføre, hvorfor der ikke vil fokuseres på direktivet i denne fremstilling.

a. Infosoc-direktivet

Baggrunden for Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (Infosoc-direktivet) var at harmonisere ophavsretten som tidligere nævnt, men ligeledes at der skulle sikres en mere ensartet gennemførelse af forpligtelserne i blandt andet den internationale traktat WIPO Copyright Treaty (WCT)⁸⁶. Denne traktat vil blive gennemgået nedenfor i kapitel VII.A.ii.a.

Infosoc-direktivet medførte som tidligere nævnt i kapitel II.C blandt andet ændringen af ophavsretsloven i 2002, hvormed overføring til almenheden som begrebet fremgår af den nuværende OPHL § 2, stk. 4 udtrykkeligt blev omfattet af offentlig fremførelse jf. direktivets artikel 3, stk. 1. Som ligeledes nævnt i gennemgangen af lovændringen, betød formuleringssænderingen ikke reelt en ændring i retsstillingen, men man mente, at det var mest hensigtsmæssigt at anvende formuleringen fra direktivet. Direktivet medførte endvidere formuleringen i OPHL § 2, stk. 2, 1. pkt., hvorefter eksemplar fremstilling omfatter enhver direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent og hel eller delvis eksemplar fremstilling på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form, jf. direktivets artikel 2⁸⁷

På grund af denne formulering af OPHL § 2, stk. 2, 1. pkt. var det ligeledes nødvendigt at indføre undtagelser som eksempelvis OPHL § 11 a, hvorefter visse midlertidige eksemplarer er tilladte og derfor ikke en krænkelse af eksemplar fremstillingsretten jf. OPHL § 2, stk. 2 og 4.

Direktivet medførte endvidere indførelsen af ophavsretslovens kapitel 6 a, som vedrører beskyttelse af tekniske foranstaltninger, eksempelvis kopispæringer på cd'er og dvd'er. Baggrunden for beskyttelsen af kopispæringerne er, spæringerne afskærer en vis del af brugerne fra at foretage uberettiget eksemplar fremstilling af værkerne, men med en begrænset teknisk kunnen er det i de fleste tilfælde muligt at omgå disse kopispæringer, hvorfor det er nødven-

---

⁸⁶ Martin Kyst, U 2001B.305, Direktivet om ophavsret i informationssamfundet, s. 1. Se tillige direktivets betragtning 19.

⁸⁷ MBA s. 303

digt ikke bare at have en sikring af værkerne, men også en sikring af de beskyttende foranstaltninger.

Denne beskyttelse har imidlertid medført diskussion om, hvordan man skal forholde sig, såfremt man på lovlig vis har erhvervet et værk, og dette ikke kan anvendes på grund af kopi-spærringen⁸⁸. Der er nærmere redegjort for problemstillingen sammenholdt med Infosoc-direktivets artikel 6 og 7 af Kim Frost i artiklen U 2004B.142, hvori forfatteren blandt andet konkluderer, at der ikke blot i disse tilfælde skal ses på det ophavsretlige perspektiv af situationen, men ligeledes på det aftaleretlige, hvorefter det må anses for at være en aftaleretlig mangel, at købe et produkt, som ikke kan anvendes på almindelig vis, simpelthen fordi der er anvendt en så ”effektiv” beskyttelse, at eksempelvis en musik-cd ikke kan afspilles i en almindelig cd-afspiller. Ligeledes kritiseres reglerne i ophavsretslovens kapitel 6 a for at være for brede, og blandt andet reglen i OPHL § 75c, stk. 1 kritiseres for sin udformning, idet ordlyden klart fastslår, at det er ulovligt uden samtykke fra rettighedshaveren at foretage omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger. Af forarbejderne til loven fremgår det imidlertid, at denne bestemmelse ikke skal fortolkes så absolut som den lyder, således at reglen kan modificeres i tilfælde, hvor der er tale om privat eksemplar fremstilling, hvilket er direkte hjemlet i OPHL § 12⁸⁹.

b. Retshåndhævelsesdirektivet

Retshåndhævelsesdirektivet blev lavet som et supplement til TRIPS-aftalen, og skulle sikre et højt, ækvivalent og ensartet beskyttelsesniveau i forbindelse med håndhævelse af immaterialrettigheder.

Direktivet relaterer sig til civilretlige midler til sikring af retshåndhævelse af immaterielle rettigheder, og medførte som tidligere nævnt oprettelse af et nyt kapitel 29 a i retsplejeloven vedrørende pålægning af oplysningspligt i forbindelse med sager om krænkelse af immaterielle rettigheder, hvorefter det kan pålægges oplysningspligt omkring andre implicerede samt omfanget af begærede krænkelse⁹⁰. Direktivet medførte endvidere ændring af de tidligere regler i retsplejelovens kapitel 57 a, som var blevet oprettet i forbindelse med implementeringen af TRIPS-aftalen. Blandt andet ændrede man ordlyden af § 653, stk. 1, således at det ikke længere var en forudsætning for anvendelse af bevissikringsreglerne i retsplejelovens kapitel

---

⁸⁸ <http://www.ytr.dk/den-ikke-helt-kopisikre-cd/>

⁸⁹ Kim Frost, U 2004B.142, Kopispærringer i digitale værker, s. 4 f.

⁹⁰ For en gennemgang af implementeringen, herunder diskussion af hvorvidt direktivet er blevet fejlimplementeret i dansk ret, se Jonas Christoffersen, U 2006B.319, Retten til tavshed over for håndhævelse af immaterialrettigheder.

57 a, at der var tale om krænkelse der var begået som led i erhvervmæssig virksomhed. Ligeledes tilføjes i RPL § 653 c, stk. 1, 2. pkt. reglen om, at rekvisitus skal fremsætte anmodning om tilbagelevering af beslaglagte genstande og andet bevismateriale fra en bevissikringsundersøgelse foretaget i kraft af reglerne i kapitel 57 a.

ii. Folkeretlig regulering

Formålet med de internationale konventioner er, ligesom med den europæiske regulering, at skabe harmonisering af den nationale lovgivning, for på den måde at skabe bedre forudsætninger for rettighedshaverne når deres værker spredes på internationalt plan.

a. Bernerkonventionen/Verdenskonventionen og WIPO Copyright Treaty

Bernerkonventionen trådte i kraft i 1886, og skaber en såkaldt union bestående af de lande der har tiltrådt konventionen⁹¹. Konventionen går ud fra territorialprincippet, hvorefter det enkelte lands lovgivning alene gælder i dette land, hvorfor konventionen ikke opsætter direkte regler for de lande der tiltræder konventionen, men minimumsregler som skal overholdes i den nationale lovgivning⁹².

På grund af den stærke beskyttelse som Bernerkonventionen statuerer, herunder specielt forbudet mod at stille formalitetskrav til retserhvervelsen i forbindelse med ophavsrettigheder jf. konventionens artikel 5, stk. 2, var der visse store lande der først meget sent tiltrådte konventionen, som for eksempel USA, der først i 1988 ratificerede konventionen, idet der indtil da i amerikansk ret var opstillet formalitetskrav til erhvervelse af ophavsrettigheder som en følge af, at amerikansk ophavsret udspringer af ældre engelsk ophavsret, der havde lignende formalitetskrav. Herefter oprettedes Verdenskonventionen om ophavsret af 6. september 1952, som ikke opsatte dette forbud mod formkrav. Verdenskonventionens indhold stemmer herudover i vidt omfang overens med indholdet af Bernerkonventionen, og da blandt andet USA efterfølgende har tiltrådt Bernerkonventionen, har Verdenskonventionen ikke længere stor relevans, idet stort set alle lande der har tiltrådt Verdenskonventionen ligeledes har tiltrådt Bernerkonventionen.

Bernerkonventionen nedlægger forbud mod forskelsbehandling indenfor unionslandene, hvorfor kunstnere fra andre unionslande ikke må diskrimineres, og kunstnere fra lande udenfor Danmark, som er medlemmer af lande der har tiltrådt Bernerkonventionen skal derfor også

---

⁹¹ Schovsbo og Rosenmeier s. 40.

⁹² Schovsbo og Rosenmeier s. 42 ff.

være beskyttet her i landet. Dette medførte indførelse af § 60 i ophavsretsloven. Bestemmelsen blev i 2002 flyttet til § 88⁹³. Som følge af denne bestemmelse fremkom kulturministeriet i 2002 med anordning nr. 1213 af 17. december 2002, hvilken i daglig tale omtales som *udlandsordningen*. Udlandsordningen fastslår, at ophavsretslovens bestemmelser under forudsætning af gensidighed jf. OPHL § 88, stk. 1 i vidt omfang gælder for ophavsmænd fra lande der har tiltrådt Bernerkonventionen jf. § 2, Verdenskonventionen jf. § 6, Romkonventionen⁹⁴ jf. § 11 eller TRIPS-aftalen, jf. § 15.

Der er senere tilkommet den såkaldte WIPO Copyright Treaty, der trådte i kraft d. 6. marts 2002. Det primære formål med denne traktat var at sørge for, at beskyttelsen efter Bernerkonventionen fulgte med den teknologiske udvikling, og fastslår blandt andet entydigt, at edb-programmer er beskyttet som litterære værker jf. artikel 4⁹⁵. Der kan blandt andet henvises til traktatens artikel 8, der præciserede begrebet ”offentlig fremførelse” i et digitalt perspektiv med begrebet ”communication to the public”⁹⁶

b. TRIPS-aftalen

Som den del af WTO (World Trade Organization) samarbejdet blev TRIPs-aftalen (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights) indgået, og denne trådte i kraft i 1995. TRIPs-aftalen omfatter ikke kun ophavsretten men hele immaterialretten. TRIPs-aftalen indeholder de traditionelle immaterialretlige regler baseret på mindstebeskyttelse, men indeholder ligeledes i del III regler der forpligter medlemslandene til at tilbyde effektiv håndhævelse af immaterialrettigheder, hvilket blandt andet i Danmark medførte indførelsen af retsplejelovens kapitel 57 a jf. specialets kapitel I.B.

B. Øvrige landes regulering på området

I dette afsnit vil jeg gennemgå et udsnit af sammenlignelige landes retlige regulering vedrørende den strafferetlige sanktionering af krænkelse af ophavsrettigheder. Nogle af de nedenstående landes regulering ligner meget den danske, og i denne forbindelse er gennemgangen begrænset til det mest grundlæggende. I et land som USA, der har haft nogle af de mest højtprofilerede sager vedrørende eksempelvis fildeling er der foretaget en mere dybdegående gennemgang med begrænset inddragelse af praksis, mens Frankrig på det seneste har anlagt

---

⁹³ Kommenteret ophavsretslov s. 727.

⁹⁴ Rådets konvention om, hvilken lov der skal anvendes på kontraktretlige forpligtelser, åbnet for undertegnelse i Rom d. 19. juni 1980

⁹⁵ Schovsbo og Rosenmeier s. 42.

⁹⁶ Riis 2001, s. 151.

en meget offensiv linje overfor krænkelser over Internettet, hvorfor der ligeledes er foretaget en mere uddybende gennemgang af dette retssystem.

i. Norge

I Norge fremgår ophavsretten af Lov 1961-05-12 nr. 02: Lov om ophavsrett til åndsverk m.v. (åndsverkloven). De beskyttede værker fremgår af § 1, og omfatter blandt andet litterære værker, edb-programmer, musikalske værker og filmværker. De økonomisk rettigheder fremgår af § 2, hvilke blandt andet omfatter offentlig fremførelse og eksemplarfremstilling. Droit moral rettighederne fremgår af § 3. Ligesom i dansk ret omfattes tilrådighedsstillelse for offentligheden af offentlig fremførelse jf. § 2, 4. led. Overtrædelser af loven der begås forsætligt eller uagtsomt kan straffes med bøde eller fængsel i 3 måneder jf. § 54, 1. led. Det skal bemærkes, at uretmæssig tilgængeliggørelse for offentligheden, dersom krænkelserne er foretaget under særligt skærpende omstændigheder, kan straffes med bøde eller fængsel i op til 3 år jf. § 54, 4. led, 1. pkt. Ved vurderingen af om der foreligger skærpende omstændigheder skal man lægge vægt på den skade som overtrædelserne har påført rettighedshaveren, den vinding som krænkeren har opnået samt omfanget af krænkelserne i øvrigt. Jf. § 54, 4. led, 2. pkt.

De alvorlige krænkelser er omfattet af offentlig påtale jf. § 54, 7. led, 1. pkt., mens de øvrige krænkelser i paragraffen er omfattet af betinget offentlig påtale, eller offentlig påtale såfremt almene hensyn kræver det jf. § 54, 7. led, 2. pkt.

ii. Sverige

I svensk ret fremgår ophavsretten af Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Den svenske ophavsretslov ligner meget den norske, og ligesom i Norge fremgår de beskyttede værker af § 1, de økonomiske rettigheder fremgår af § 2 og droit moral rettighederne fremgår af § 3. Værkstyperne, de økonomiske rettigheder og droit moral svarer til dem der fremgår af norsk ret jf. ovenfor. Også i den svenske lov omfattes overførsel til offentligheden af offentlig fremførelse jf. § 2, stk. 1.

Hjemlen til straf fremgår af § 53. Herefter kan man ved overtrædelse af ophavsrettighederne, uanset om dette er erhvervmæssigt eller ikke-erhvervmæssigt straffes med bøde eller fængsel i op til 2 år. Overtrædelserne er undergivet offentlig påtale jf. § 59. Dette fremgår ligeledes af den svenske højesterets dom af d. 21. december 1998 (Mål nr. B 4367-97).

For nylig blev der afsagt dom i en af de mest omtalte sager vedrørende fildeling i nyere tid er den såkaldte Pirate Bay sag⁹⁷, i hvilken der blev afsagt dom ved Stockholm Tingsrätt d. 17. april 2009⁹⁸, og hvor 4 tiltalte blev idømt hver 1 års fængsel for medvirken til de ophavsretlige krænkelser der var sket ved anvendelse af hjemmesiden www.thepiratebay.org som udover at indeholde såkaldte torrent-filer fungerer som tracker for de filer disse torrents henviser til⁹⁹. De tiltalte havde påstået, ligesom det var tilfældet med Napster, at fildeling ikke er ulovligt, og at indehaverne af hjemmesider som www.thepiratebay.org ikke kan være ansvarlige for de brugere der måtte vælge at anvende tjenesten til ulovlige formål. Som i sagen *Napster, Capitol v. Thomas* blev dette argument afvist af retten, idet tjenesten i det væsentlige må anses for anvendt til at begå krænkelser rettighederne til ophavsretligt beskyttede værker, og den økonomiske konsekvens heraf blev opgjort til over 100 millioner svenske kroner. Sagen er interessant i forhold til hvad man kan anse for medvirken til ophavsretlige krænkelser, da der sin tidligere nævnt ikke som udgangspunkt er noget ulovligt i at anvende en fildelingstjeneste.

iii. USA

Beskyttelsen af ophavsrettigheder i USA fremgår af Copyright Act of 1976, Pub. L. No. 94-553, 90 Stat. 2541 (1976), også blot kaldet U.S. Copyright Law, forkortet USC. De beskyttede værker omfatter blandt andet litterære og musikalske værker samt filmværker jf. USC § 101. Rettighederne som følge af ophavsretten fremgår af §§ 106 og 106A, hvorefter der er eneret til blandt andet eksemplar fremstilling, eksemplarspredning og offentlig fremførelse, herunder overføring til offentligheden jf. definitionerne i § 101.

Der har igennem tiden været en række sager i USA vedrørende ulovlig kopiering af ophavsretligt beskyttede værker¹⁰⁰, men før 1997 havde der ikke været fokuseret på den juridiske problematik som vedrører fildeling via Internettet, idet der indtil da ikke havde været sager af denne art.

I 1994 blev der rejst sag mod en studerende ved Massachusetts Institute of Technology (MIT) jf. *United States v. LaMacchia*¹⁰¹, idet denne havde oprettet et Bulletin Board¹⁰² hvor brugerne kunne

---

⁹⁷ Der er tidligere d. 26. november 2008 afsagt kendelse ved Østre Landsret, hvor fogedrettens afgørelse om spærring af adgangen til www.thepiratebay.org overfor Sonofon (tidligere Tele2) blev stadfæstet.

⁹⁸ Dommen kan findes på hjemmesiden http://www.domstol.se/templates/DV_Press_10382.aspx

⁹⁹ Se herom ovenfor i note 15

¹⁰⁰ Eksempelvis *Sony Corp. of America v. Universal City Studios*, 464 U.S. 417 (1984) og *Napster, Capitol v. Thomas*, Case Nos. C 99-5183 and C 00-0074 MHP (ADR)

¹⁰¹ *United States v. LaMacchia*, 871 F. Supp. 535, 545 (D. Mass. 1994)

downloadede programmer som var ophavsretligt beskyttede, eksempelvis WordPerfect og Excel. Dermed blev der skabt en simpel form for fildelingstjeneste, som samtidig var verdensomspændende, idet alle med en forbindelse til Internettet kunne skabe adgang til de uploadede programmer.

Der blev rejst tiltale mod den studerende, men dennes forsvarere påstod sagen afvist, med henvisning til, at et af kravene for at kunne strafforfølge overtrædelse af ophavsrettigheder var, at der var "*commercial advantage or private financial gain*" altså at overtrædelserne var blevet begået med økonomisk vinding for øje. På denne baggrund, var man nødt til at afvise sagen, idet der jo netop i denne situation ikke var nogen økonomisk vinding, men en fuldstændig gratis tilrådighedsstillelse af beskyttede værker, men dommeren Richard G. Stearns udtalte samtidig sin utilfredshed med dette hul i loven, hvilket senere blev kendt som "*The Lamacchia Loophole*"¹⁰³:

" This is not, of course, to suggest that there is anything edifying about what LaMacchia is alleged to have done. If the indictment is to be believed, one might at best describe his actions as heedlessly irresponsible, and at worst as nihilistic, self-indulgent, and lacking in any fundamental sense of values.

Criminal as well as civil penalties should probably attach to willful, multiple infringements of copyrighted software even absent a commercial motive on the part of the infringer. One can envision ways that the copyright law could be modified to permit such prosecution."

Med udgangspunkt i ovennævnte sag blev der i 1997 gennemført den såkaldte *No Electronic Theft Act*¹⁰⁴, hvorefter der kan straffes for ulovlig fildeling, idet definitionen af økonomisk vinding nu ligeledes omfatter den situation, at en krænker deler filer og selv får filer igen, og altså ikke udelukkende den situation, hvor penge skifter hænder som følge af en modydelse jf. The No Electronic Theft ("NET") Act vedrørende revidering af The U.S. Copyright Law §§ 101 og 506.

I USA er der altså nu mulighed for at retsforfølge krænkelser der sker via Internettet både ved hjælp af civile søgsmål med påstand om erstatning, såvel som fra det offentliges side strafferetligt, og en krænker kan herefter blive fængslet i op til 6 år jf. U.S. Copyright Law § 2319(c)(2) jf. § 506(a)(2).

---

¹⁰² Oversat "Opslagstavle", forkortet BBS. Systemet fungerede ved, at man via en opkaldsforbindelse kan skabe adgang til en given bruger, som har et BBS system installeret på sin computer. På dette bulletin board kan man for det første anlægge et tema for diskussioner, eksempelvis fritidsinteresser, hobbyer o. lign., men man kan samtidig uploade og downloade filer.

¹⁰³ <http://library.findlaw.com/1998/Feb/1/128745.html>

¹⁰⁴ Public Law 105-147 [H.R. 2265]

Der er senere ligeledes sket forstærkning af rettighedshavernes muligheder for bevissikring i Prioritizing Resources and Organization for Intellectual Property Act of 2008¹⁰⁵. Denne retsakt fastslog blandt andet, at man ikke skal have registreret sin ophavsret før man kan straffe krænkeren for overtrædelser af ophavsretten jf. section 101, (2), ligesom den etablerer en ny myndighed kaldet Intellectual Property Enforcement Division indenfor det amerikanske justitsministerium jf. section 501 samt en Intellectual Property Enforcement Coordinator jf. section 301, hvis primære opgave er at koordinere udviklingen af den såkaldte *Joint Strategic Plan* jf. section 303 som er en generel plan som udfærdiges med det formål at reducere piratkopiering og salg af piratkopierede varer, herunder at finde strukturelle svagheder i de relevante systemer for derved at forebygge produktion og salg af piratkopierede varer. Derudover skal koordinatoren bistå de relevante myndigheder med vejledning om implementeringen af denne overordnede plan.

Ligeledes blev der ved retsaken jf. section 402 og 403 bevilget 20 millioner dollars om året frem til 2013 som blev øremærket til ansættelse og oplæring af betjente, som kan efterforske immaterialretlige krænkelser der foregår over Internettet. Pengene skal ligeledes anvendes til at indhente ekspertbistand både fra offentlige myndigheder og fra private i sager af denne karakter i forbindelse med efterforskning, retsforfølgelse og studering af disse forbrydelser.

iv. Tyskland

Beskyttelsen af ophavsrettigheder i tysk ret fremgår af 9. September 1965 im BGBI. I 1965, S. 1273, Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, forkortet UrhG (oversat: *Lov om ophavsret og beslægtede rettigheder*). De beskyttede værker omfatter blandt andet litterære og musikalske værker jf. § 2 samt edb-programmer jf. artikel 69 a. Denne lov omfatter blandt andet eneret til eksemplarfremstilling jf. UrhG § 16 samt trådbunden eller trådløs tilrådgivningsstillelse for offentligheden jf. UrhG § 19a.

Såfremt man begår krænkelse af ophavsretten til et værk, kan man straffes jf. UrhG § 106 med bøde eller op til 3 års fængsel.

De ophavsretlige krænkelser er som udgangspunkt undergivet privat påtale, men kan ved særlig offentlig interesse påtales af det offentlige, jf. UrhG § 109.

---

¹⁰⁵Public Law 110-403—OCT. 13, 2008

v. Italien

I italiensk ret fremgår ophavsretten af Legge 22 aprile 1941, n. 633., altså lov nr. 633, af 22. april 1941 vedrørende Protezione del diritto d'autore e di altri diritti connessi al suo esercizio (oversat: *Beskyttelse af ophavsret og andre rettigheder i forbindelse med udøvelsen*) herefter forkortet PADC.

Beskyttelsens objekt fremgår af kapitel 1, hvorefter værker der hører til litteratur, musik, billedkunst, arkitektur, teater og film er beskyttet, uanset hvilken tilstand eller form dette er udtrykt i. Edb-programmer er, ligesom i Danmark, beskyttet som litterære værker, jf. Bernerkonventionen.

Eneretten til henholdsvis eksemplarfremstilling og tilrådighedsstillelse fremgår af artikel 13 og 15

Den strafferetlige sanktionsmulighed fremgår af PADC kapitel III, sektion 2. Herefter kan krænkeren dømmes til at betale en bøde på mellem 51 og 2065 euro. Hjemlen til at straffe for tilrådighedsstillelse via elektronisk netværk fremgår direkte af PADC artikel 171, a-bis. Krænkeren har ved overtrædelse af denne artikel mulighed for at betale halvdelen af den maksimale bødesum, før retssagen startes eller der falder dom i sagen, hvorefter dette betyder, at man ikke længere kan dømmes for denne forbrydelse.

Denne betalingsmåde forudsætter, at der er tale om en førstegangsforsøelse.

Såfremt en krænkelse sker erhvervsmæssigt, stiger straffen til mellem 6 måneder og 3 år, ligesom bødestørrelsen stiger til mellem 2.582 og 15.493 euro.

Indtil 2004 kunne man ikke straffes med fængsel eller højere bøde end 2.065 euro for overtrædelser via fildeling, idet der skulle være tale om krænkelse med henblik på ”profit”¹⁰⁶, altså ophavsretlig krænkelse med fortjeneste for øje, og da fildeling og download, som ovenfor nævnt, ikke har noget profit, men alene går ud på gratis at stille værker til rådighed, var disse krænkelse ikke omfattet af muligheden for fængselsstraf eller højere bøde.

I 2004 gennemførtes det såkaldte *Decreto Urbani*, ophøjet til lov d. 18. maj 2004, hvorefter ordlyden i PADC artikel 171-bis ændredes fra ”*a fini di lucro*” til ”*per trarne profitto*” (oversat ”*for vindings skyld*”). Det er herefter ikke et krav, at krænkeren har nogen fortjeneste, kun vinding. Det vil altså sige, at krænkeren ved at downloade ophavsretligt beskyttede værker kan straffes med fængsel i op til 4 år eller bøde på op til 15.493 euro, idet krænkeren herved har vinding i form af de værker der er opnået.

---

¹⁰⁶ ”*a fini di lucro*”

Når der er tale om deling, har det været diskuteret, hvorvidt denne krænkelse skulle være omfattet af den nye ordlyd, men under langt de fleste omstændigheder vil det være omfattet af PADC artikel 171-ter, 2, a, da den krænkende efter denne bestemmelse skal have bragt mere end 50 eksemplarer af ophavsretligt beskyttede værker i omsætning, hvilket hurtigt vil være blevet realiseret, specielt taget i betragtning, at alle de værker der downloades i moderne fildelingssystemer vil blive stillet til rådighed samtidig med at de downloades, hvormed man hurtigt kan have delt 50 forskellige værker.

vi. Frankrig

Fransk ophavsret fremgår af Code de la propriété intellectuelle¹⁰⁷ (oversat: *kodeks om intellektuel ejendomsret*) herefter forkortet CPI. Der findes i fransk ligesom i de øvrige ophavssystemer en opdeling i droit moral og økonomiske rettigheder.

D. 8. december 2005 slog den franske ”*Tribunal de grande instance de Paris*” fast, at såkaldt peer-to-peer deling af ophavsretligt beskyttede værker ikke var en kriminel handling¹⁰⁸.

I 2006 vedtog det franske parlament ”*loi sur le Droit d’Auteur et les Droits Voisins dans la Société de l’information*” (lov om ophavsrettigheder og relaterede rettigheder i informations-samfundet) forkortet DADVSI. Før denne lov blev vedtaget, var det strafbart at stille ophavsretligt beskyttede værker til rådighed jf. CPI artikel 335-2 og 335-5, hvorefter krænkere kunne straffes med en bøde på op til 300.000 euro samt fængsel i op til 3 år. Det var imidlertid diskuteret, hvorvidt der overhovedet kunne straffes for at downloade ophavsretligt beskyttede værker¹⁰⁹, eftersom nogle mente, at download af ophavsretligt beskyttede værker faldt ind under privatkopiering, hvilket er undtaget i CPI artikel 122-5. Efter indførelsen er der ikke længere tvivl, idet loven fastslår, at download via fildelingstjenester ikke er omfattet af bestemmelserne i CPI artikel 335-2 og 335-5 jf. DADVSI artikel 14-bis. Der er ligeledes direkte indsat en klausul, hvorefter det upload, der sker af et værk samtidig med at der downloades, ikke betyder, at dette forhold omfattes af de ovenfor nævnte bestemmelser. Til gengæld skal man ved ulovligt download betale en mindre bøde pr. overtrædelse.

Samtidig med de ovenstående tiltag, oprettede man det såkaldte ”*Autorité de régulation des mesures techniques*” (Autoritet vedrørende regulering af tekniske foranstaltninger) forkortet ARMT¹¹⁰ i henhold til CPI artikel 331-17, som har til opgave at fastsætte de nærmere vilkår

---

¹⁰⁷ loi n° 92-597 du 1er juillet 1992,

¹⁰⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/French_copyright_law

¹⁰⁹ Loi n°2006-961 du 1 août 2006 relative au droit d’auteur et aux droits voisins dans la société de l’information

(1)

¹¹⁰ www.armt.fr

for privatkopiering, herunder omfang, samt at overvåge overholdelsen af reglerne om den såkaldte Digital Rights Management (DRM)¹¹¹. Ved vedtagelsen af DADVSI lagdes det samtidig fast, at tekniske foranstaltninger ikke må være til hinder for interoperabilitet, ligesom der i artikel 13 og 14 blev fastsat sanktioner op til fængselsstraf for omgåelse af eller formidling af software til omgåelse af DRM-foranstaltninger¹¹². Dette betød, at det var nødvendigt samtidig at føre kontrol med rettighedshaverne, da der i CPI artikel 122-5 er en lovfæstet ret til privatkopiering, som blandt andet omfatter eksemplar fremstilling i eksempelvis MP3-format. Der skulle altså skabes en balance, hvor der var ret til at anvende disse foranstaltninger, men ikke i et større omfang end nødvendigt, og ikke i et så vidt omfang, at det forhindrede privatkopiering. Dette forsøgtes opnået ved at oprette ovenstående kontrolorgan, men dette har indtil videre ikke haft stor, hvis nogen effekt overhovedet, primært fordi der ikke har været nogen, der har anvendt organet¹¹³.

Den 18. juni 2008 præsenteredes den såkaldte ”*Projet de loi favorisant la diffusion et la protection de la création sur Internet*” (lovforslag til fremme af formidling og beskyttelse af værker på Internettet) forkortet HADOPI for det franske senat¹¹⁴.

Lovforslaget betyder blandt andet oprettelse af det såkaldte ”*Haute Autorité pour la Diffusion des Œuvres et la Protection des Droits sur Internet*” (oversat: *Højeste autoritet for formidlingen af værker og beskyttelse af rettigheder på Internettet*) ligeledes forkortet HADOPI. Organet skal erstatte ARMT, og har udover de tidligere opgaver et noget andet formål:

Ved registrering af ophavsretskrænkelser kontaktes den anvendte internetudbyder, og herefter igennem skaffes oplysning om krænkeren, hvorefter denne kontaktes med en advarsel via e-mail om at ophøre med at krænke ophavsrettigheder. Herefter forpligtes udbyderen til at overvåge, om disse krænkelser fortsætter. Såfremt krænkelserne fortsættes indenfor 1 år, fremsendes en e-mail mere med en lignende advarsel. Fortsættes krænkelserne, kan det i organet besluttes, at forbindelsen til Internettet lukkes i op til 1 år, ligesom krænkeren kommer på en blacklist hos tredjemandsudbydere, således, at vedkommende ikke umiddelbart har mu-

---

¹¹¹ Digital Rights Management dækker over de tekniske foranstaltninger rettighedshavere ved udgivelse af værker kan sætte på mediet, for at forhindre, at man foretager en kopiering af værket i det samme eller i et andet format (eksempelvis at man henholdsvis foretager en direkte kopiering af en cd eller at man laver en kopi af mediet i filformat, eksempelvis MP3 som man så gemmer på computeren.) Mads Bryde Andersen s. 446

¹¹² Infosoc-direktivet forpligter medlemslandene til at beskytte de tekniske beskyttelsesforanstaltninger som rettighedshaverne måtte anvende for at beskytte disses ophavsret, jf. artikel 6 og 7.

¹¹³ <http://www.edri.org/edri-gram/number7.1/armt-useless>

¹¹⁴ Loi n° 2006-961 du 1er août 2006 relative au droit d’auteur et aux droits voisins dans la société de l’information

lighed for at anvende Internettet i op til 1 år¹¹⁵. Desuden er der intet til hinder for, at krænkelserne forfølges yderligere både civil- og strafferetligt.

Dette forslag er yderst kontroversielt. Sammenholdes situationen, at en internetforbindelse anvendes til at downloade ulovlige kopier af ophavsretligt beskyttede værker med at der begås butikstyveri, skulle det betyde, at man ved butikstyveriet bliver forment adgang fra at gå i butikker i 1 år, hvilket ingen jo vil acceptere.

Forslaget er da også kommet i massiv modvind, og blandt andet Europaparlamentet har udtalt, at man bør anvende proportionelle metoder til at sikre rettigheder som kan krænkes via Internettet, men at man samtidig skal tage højde for Internettets rolle som platform for kulturel udbredelse og adgangen hertil. Parlamentet opfordrer derfor både medlemsstaterne og kommissionen til ”at undgå at vedtage foranstaltninger, der er i modstrid med borgerrettighederne og menneskerettighederne og principperne for proportionalitet, effektivitet og afskrækkende virkning, som f.eks. afbrydelse af internetadgang”¹¹⁶

D. 10. juni blev der afsagt kendelse ved det franske Conseil constitutionnel, som fastslår, at forslagets indhold vedrørende lukning af internetforbindelser er forfatningsstridigt, uanset at denne mulighed måtte være undergivet streng offentlig kontrol¹¹⁷

Spørgsmålet er derfor, om denne form for lovgivning reelt vil blive gennemført, og forslaget bliver i øjeblikket vurderet i det franske forfatningsråd, idet der er blevet påpeget 11 punkter, der anses for forfatningsstridige.¹¹⁸

Ikke desto mindre blev loven godkendt af den franske præsident d. 12. juni 2009¹¹⁹

vii. Storbritannien

I Storbritannien fremgår ophavsretten af Copyright, Designs and Patents Act (oversat: *Ophavsret, Design og Patentlov*) 1988 (c. 48). De beskyttede værker fremgår af del 1, kapitel 1, hvorefter blandt andet litterære og kunstneriske værker, databaser, edb-programmer og lydoptagelser er ophavsretligt beskyttede. Beskyttelsens indhold fremgår af kapitel 2, som blandt andet omfatter eksemplar fremstilling, spredning af eksemplarer både ved salg, udlån og udløjning, offentlig fremførelse samt *communication to the public* (kommunikation til offentligheden) jf. sektion 20. Dette begreb omfatter udsendelse af værket, eksempelvis via tv eller radio jf. sektion 20 (2)(a) samt tilrådighedsstillelse via elektronisk forbindelse på en sådan

---

¹¹⁵ http://en.wikipedia.org/wiki/HADOPI_law

¹¹⁶ Europa-Parlamentets beslutning af 10. april 2008 om kulturindustrien i Europa (2007/2153(INI)), punkt 23.

¹¹⁷ Décision du Conseil constitutionnel n° 2009-580 du 10 juin 2009, <http://www.conseil-constitutionnel.fr/decision.42666.html>

¹¹⁸ http://fr.wikipedia.org/wiki/Loi_Hadopi

¹¹⁹ Loi n°2009-669 du 12 juin 2009 favorisant la diffusion et la protection de la création sur internet

måde, at medlemmer af offentligheden kan få adgang til værkerne på et individuelt valgt sted og tidspunkt jf. sektion 20 (2)(b), og altså både tilrådighedsstillelse på en hjemmeside eller via en fildelingstjeneste.

Straffebestemmelserne findes i del 1, kapitel 6, sektion 107-110. Herefter kan der straffes for krænkelse af ophavsrettigheder såfremt en person uden rettighedshaverens samtykke forsætligt eller uagtsomt erhvervsmæssigt kopierer, importerer, opbevarer, sælger, udlejer, averterer om salg eller udleje af, offentligt fremviser eller distribuerer værker som krænker rettighedshaveren jf. sektion 107(1)(a-d). For mindre grove krænkelse af disse bestemmelser kan man idømmes fængsel i maksimalt 6 måneder og/eller en bøde på maksimalt 5.000 £ jf. sektion 107(4)(a)¹²⁰. For grovere krænkelse kan der straffes med bøde og/eller fængselsstraf i op til 10 år jf. sektion 107(4)(b). Ligeledes kan der straffes for distribution der ikke sker erhvervsmæssigt, men i et omfang som betyder, at det skader rettighedshaveren jf. sektion 107(1)(e). Særligt relevant er det, at offentlig tilrådighedsstillelse er specifikt kriminaliseret jf. sektion 107(2A), idet der kan straffes, såfremt et værk erhvervsmæssigt eller i øvrigt til skade for rettighedshaveren stilles til rådighed for offentligheden jf. sektion om tilrådighedsstillelse. Hvis der begås en overtrædelse af denne bestemmelse kan der, såfremt der er tale om en mindre grov krænkelse, dømmes til fængsel i maksimalt 3 måneder og/eller en bøde på maksimalt 5.000 £ jf. sektion 107(4A)(a). Er der tale om grovere krænkelse, kan straffen stige til fængsel i 2 år og/eller bøde.

Bestemmelserne i sektion 107(2A) og (4A) blev gennemført i 2003¹²¹ i forbindelse med Storbritanniens implementering af Infosoc-direktivet, idet det som anført under dette speciales kapitel II.C. af direktivets art. 3, stk. 1 følger, at ophavsmænd skal have eneret til at tillade eller forbyde trådbunden eller trådløs overføring til almenheden af deres værker, herunder tilrådighedsstillelse af deres værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

VIII – Konklusion

I dette kapitel vil jeg forsøge at sammenstille de ovenfor gennemgåede emner, for derved at skabe overblik over de belyste problemstillinger

---

¹²⁰ Begrebet *Summary conviction* som anvendes i bestemmelsen kan sammenlignes med den danske småsagsproces jf. retsplejelovens kapitel 39 mens *Conviction on indictment* svarer til den almindelige straffeprocess.

¹²¹The Copyright and Related Rights Regulations 2003 (S.I. 2003/2498)

A. Kapitel II

I forbindelse med den ophavsretlige beskyttelse er mest markant at fremdrage ændringen af OPHL § 2, stk. 4, nr. 1, hvorefter interaktiv tilrådighedsstillelse, herunder eksempelvis fildeling udtrykkeligt blev omfattet af eneretten til offentlig fremførelse jf. OPHL § 2, stk. 3, nr. 3. Herudover skal også fremdrages, at såfremt der oprettes en hjemmeside, der formidler kontakt mellem fildelere, kan indehaveren af hjemmesiden straffes for medvirken til de krænkelse, brugerne foretager jf. U 2005.60 V. Dette har også vist sig i svensk ret ved den omtalte Pirate Bay dom.

B. Kapitel III

Indenfor de strafferetlige sanktionsmuligheder for krænkelse af ophavsretsloven gælder 3 forskellige bestemmelser med 3 forskellige strafferammer og 3 forskellige påtaleformer. Mens fastsættelsen af anvendelsesområdet for OPHL § 76, stk. 1 og stk. 2 er forholdsvis klar, er der mere tvivl om, hvornår STRFL § 299 b kan anvendes, hvilket også har vist sig i praksis. Ved vurderingen af, hvornår man kan anvende straffelovens bestemmelse skal der fokuseres på grovheden, herunder hvor omfangsrige krænkelse har været, hvor stort et tab rettig-hedshaveren har lidt, om krænkelse er foretaget erhvervsmæssigt og den potentielle skade-værdi. Da straffebestemmelserne ikke jf. trykt praksis har været anvendt på fildelere og andre krænkelse begået over Internettet, er det svært at bedømme, hvad der skal til, for at disse krænkelse omfattes af straffeloven, og om dette overhovedet er muligt. Imidlertid omfatter STRFL 299 b den fulde ordlyd af OPHL § 76, stk. 2, herunder interaktiv tilrådighedsstillelse for almenheden hvorfor det må antages, at sådanne sager vil kunne ses i fremtiden, også hen-set til, at OPHL § 76, stk. 2 er blevet ændret, så den ligeledes omfatter krænkelse, der ikke er foretaget erhvervsmæssigt.

I relation til påtalereglerne ville det være at foretrække, at der var mere klare angivelser af, hvad der skal til, for at især reglen i STRFL § 299 b skal anvendes i stedet for OPHL § 76, stk. 2, idet politiet selv kan iværksætte efterforskning ved sager der omfattes af STRFL § 299 b, mens sager efter OPHL § 76, stk. 2 som udgangspunkt forudsætter anmeldelse fra rettig-hedshaveren.

Tages der slavisk udgangspunkt i praksis, skal der være tale om kopiering af i hvert fald 37.000 ophavsretligt beskyttede værker før STRFL § 299 b kan anvendes. Imidlertid skal der

foretages en konkret vurdering med inddragelse af omfang, økonomiske konsekvenser, om krænkelserne er foretaget erhvervsmæssigt og grovheden af krænkelserne i øvrigt.

C. Kapitel IV og V

Med hensyn til bevissikringsreglerne i den civile retspleje bemærkes det, at disse har givet væsentligt udvidede muligheder for rettighedshaverne for at sikre sig beviser. Imidlertid halter bevissikringsreglerne sammenholdt med påtalereglerne, da man ved indledning af bevissikring efter retsplejeloven afskærer de beviser man finder frem til fra at blive anvendt i offentlige straffesager. Det er min opfattelse, at der bør tages hånd om dette problem, idet man ellers som sidder fast i et unødigt ufleksibelt system, som kan afskære muligheden for offentlig påtale, når man sammenholder med de begrænsede midler, der er til rådighed i forbindelse med udenretlig bevissikring, og som ikke i sidste ende hjælper rettighedshaverne i nær den grad der var intentionen ved indførelsen af retsplejelovens kapitel 57 a.

I den offentlige strafferetspleje er der ved forøgelsen af strafferammen i OPHL § 76, stk. 2 og indførelsen af STRFL § 299 b givet politiet betydeligt flere midler i forbindelse med efterforskningen af ophavsretlige krænkelser. Imidlertid er dette også til dels farvet af uklarheden omkring anvendelsen af reglerne i ophavsretsloven og straffeloven, idet klarhed herom er essentielt for, hvornår politiet kan rejse sag, og hvilke efterforskningsmidler politiet har til rådighed.

D. Kapitel VI

I forbindelse med gennemgangen af praksis fremgår det, at STRFL § 299 b kun anvendes i meget begrænset omfang. Dette hænger naturligvis sammen med, at der skal være tale om meget grove krænkelser, men samtidig var der i dommen U 2008.1801 Ø rejst tiltale efter STRFL § 299 b, og de tiltalte var i byretten blevet dømt efter denne bestemmelse, mens landsretten afviste dette og henførte krænkelserne under OPHL § 76, stk. 2. Der er altså tilsyneladende en vis forvirring i praksis omkring anvendelsen af reglerne, hvilket også er forståeligt, idet der i de 2 domme i hvilke STRFL § 299 b er anvendt, nemlig Utrykt dom fra Retten i Randers af d. 22. maj 2006 og Tfk 2006.428 OE, er tale om et vidt forskelligt omfang af krænkelser, hvorfor der heller ikke her kan findes nogen præcis angivelse af betingelserne for anvendelse.

Med hensyn til strafudmålingen bemærkes det, at straffene er blevet fastsat meget bredt, idet en erhvervsmæssig krænkelse i U 2001.2594 Ø blev idømt en bøde på 2.000 kr. hvor der var

tale om en krænkelse til en værdi af 60.000 kr. mens privatpersoner i U 2008.1801 Ø blev idømt 20 dages betinget fængsel for kopiering og salg af værker til en værdi af 90.000 kr. Ser man på sagen Tfk 2006.428 Ø blev en tiltalt, der tidligere havde været dømt for lignende overtrædelser idømt 1 års ubetinget fængsel for kopiering af og salg eller forsøg på salg af 1,1 til 1,2 millioner cd'er. Hvad der skal til for at ifalde maksimumstraf jf. STRFL § 6 er uvist, men efter omstændighederne må det antages, at der skal være tale om krænkelse i et omfang der er hidtil uset fra en enkelt krænkelse.

E. Kapitel VII

I forbindelse med udenlandske retssystemer skal det fremhæves, at beskyttelsen i de enkelte lande grundlæggende ligner hinanden, hvilket naturligvis er logisk, når det tages i betragtning, at meningen med de internationale regelsæt der er gennemgået i kapitel VII.A. har været at sikre en ensartet regulering på internationalt plan. Imidlertid er der i forbindelse med administrationen af reglerne visse lande der adskiller sig markant. Især USA og Frankrig springer i øjnene, idet der i USA blandt andet er stor fokus på at etablere et korps af specialuddannede efterforskere, der både i forhold til specialisering i IT-teknologi og efterforskning i øvrigt har styrkede forudsætninger for at efterforske sager om krænkelse af ophavsrettigheder der foregår ved hjælp af IT-systemer. Henset til at en stor del af den præventive effekt ved straf må antages at ligge i risikoen for at blive opdaget, forekommer denne satsning meget fornuftig, og spørgsmålet er, om der burde etableres et lignende system i Danmark, svarende til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet eller Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffesager.

I Frankrig har man anlagt en meget offensiv linje, idet krænkere af ophavsrettigheder nu kan risikere at få lukket deres internetforbindelse i op til 1 år, ligesom de risikerer at blive udelukket fra at anvende nogle andre internetudbydere i 1 år. Denne linje er voldsomt kritiseret, og det forekommer da også meget og unødigt indgribende, og er ikke en tendens som jeg personligt vil anbefale, idet der er tale om et meget kraftigt tvangsindgreb, der ikke vil stemme overens med i øvrigt i dansk ret hyldede principper om mindste middel og proportionalitet.

Litteraturfortegnelse

Bøger

- Andersen, Mads Bryde, *IT-retten*, 2. udgave, 1. oplag, 2005
Andersen, Niels M. m.fl., *Retshåndhævelse af immaterialrettigheder*, 2006
Brøbech, Birgitte, *Ulovligt tilvejebragte beviser i straffeprocessen*
Henricsson, Ib, *Politiret*, 3. udgave, 1. oplag, 2003
Nielsen, Gorm Toftegaard, *Straffesagens gang*, 3. udgave, 1. oplag, 2004
Riis, Thomas, *Immaterialret & IT*, 1. udgave, 2001
Schovsbo, Jens og Rosenmeier, Morten, *Immaterialret*, 1. udgave, 1. oplag, 2008

Kommenterede love

- Kommenteret ophavsretslov: Schönning, Peter, *Ophavsretsloven med kommentarer*, 4. udgave, 1. oplag

Artikler

- Kyst, Martin, U 2001B.305, *Direktivet om ophavsret i informationssamfundet*
Frost, Kim, U 2004B.142, *Kopispærringer i digitale værker*
Christoffersen, Jonas, U 2006B.319, *Retten til tavshed over for håndhævelse af immaterialrettigheder*
Lind, Martin Gräs, U 2004B.85, *Ulovligt tilvejebragte beviser i civile retssager*

Betænkninger

- Bet. nr. 1385/2000 om bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder m.v.
Bet. nr. 944/1982 om båndafgifter, sanktioner og påtale
Bet. nr. 1023/1984 om politiets indgreb i meddelelshemmeligheden og anvendelse af agenter
Bet. nr. 1417/2002 om IT-kriminalitet

Afgørelser

- U 1965.137 H*
U 1983.976 Ø
U 1991.216/1.
U 1997.503 Ø
FED 1999.1734OE.
TfK 2001.615 Ø
U 2001.1572 V
U 2001.2594 Ø.
U 2005.60 V
Utrykt dom fra Retten i Randers af d. 22. maj 2006
TfK 2006.428 OE
U 2008.1801 Ø
Sony Corp. of America v. Universal City, Studios 464 U.S. 417 (1984)
United States v. LaMacchia, 871 F. Supp. 535, 545 (D. Mass. 1994)

*Napster, Capitol v. Thomas, Case Nos. C 99-5183 and C 00-0074 MHP (ADR)
Décision du Conseil constitutionnel n° 2009-580 du 10 juin 2009
Stockholm Tingsrätt d. 17. april 2009*

Hjemmesider

www.antipiratgruppen.dk

www.armt.fr

www.beemerworld.com

www.comon.dk

www.digi.no

www.edri.org

www.finans.tv2.dk

www.koda.dk

www.library.findlaw.com

www.musik.tdc.dk

www.thepiratebay.org

www.wikipedia.org

BEMÆRK - dette online-leksikon er brugerredigeret, og det er omdiskuteret, om dette bør anvendes som kilde. Man skal naturligvis altid være påpasselig med informationer man finder på Internettet som et frit medie. Der er henvist til www.wikipedia.org i begrænset omfang, primært i forbindelse med tekniske forklaringer samt i mere oversigtsprægede sammenhænge i forbindelse med udenlandsk ret, hvor jeg samtidig har bekræftet indholdet via de til oversigten knyttede links, men hvor det for overskuelighedens skyld har været at foretrække, at henvise til den mere overordnede gennemgang.

www.ytr.dk